

187423

HF

HF

1

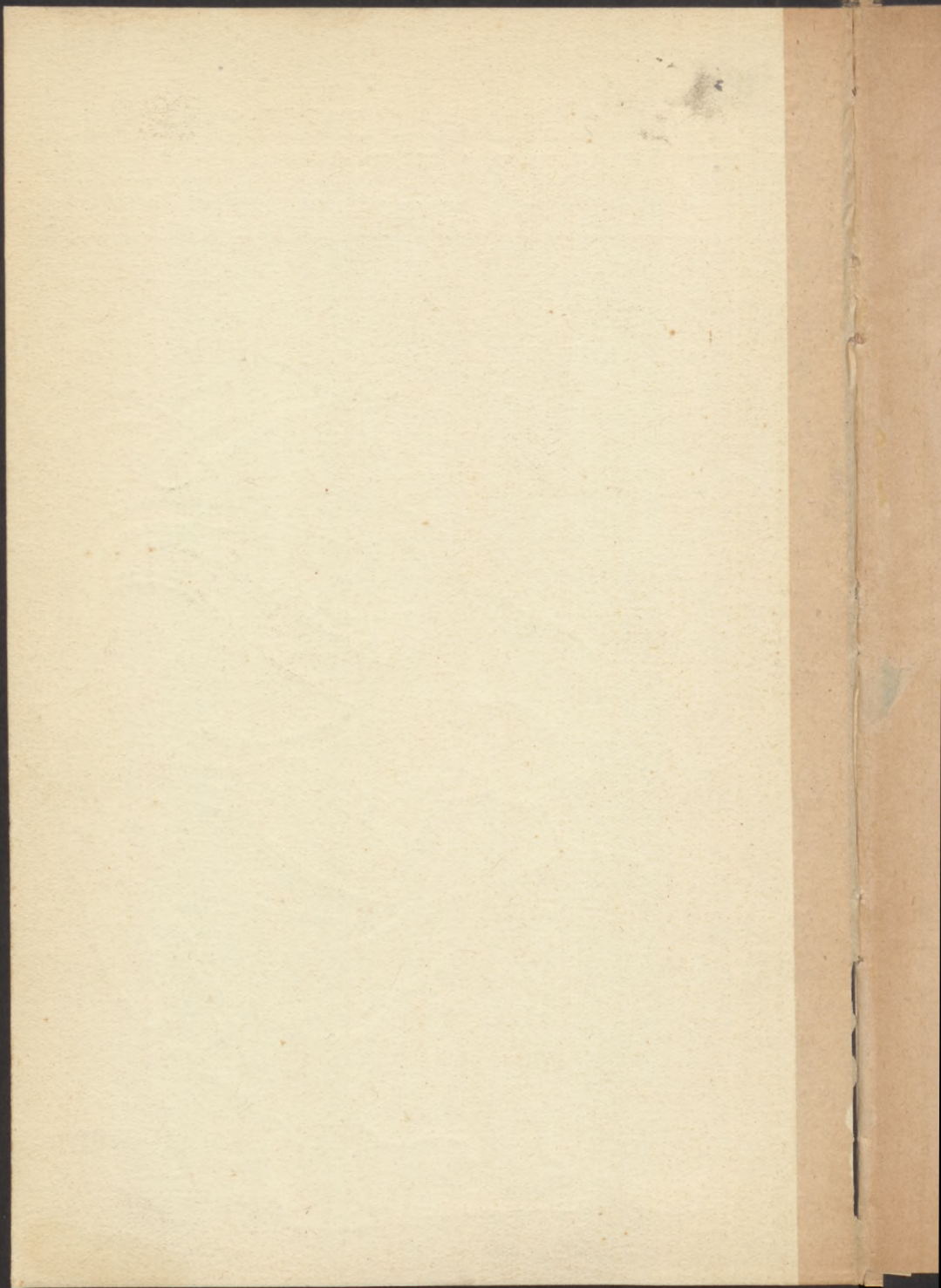
A

187423

GÁBOR ANDOR
A HATALMAS VADÁSZ

GÁBOR ANDOR

A HATALMAS
VADÁSZ

ÉS EGYÉB FIGURÁK

BUDAPEST, 1917.

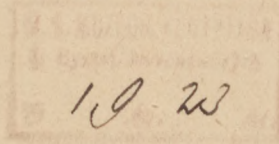
DICK MANÓ KÖNYVKERESKEDÉSE

VII., Erzsébet-körút 14.

P. o. könyv.
694 $\frac{17}{2}$

187423

„UJSÁGÜZEM” könyvkiadó és nyomda rt. Budapest.

TÉLI SPORT

— KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK —

1.

A könyv, melyet ezennel irandó vagyok s amely oszlopot fog képezni a sportirodalom történetében, egy nagy munkámnak alkotórésze; azé a nagy munkámé, amit már az összes többi sportokról írni akartam, mikor elhatároztam, hogy az összes többi sportokat épp úgy megtanulom, ahogy a téli sportokat szintén nem tanultam meg, részint mert tehetség kell hozzájuk, ami nekem van, részint mert idő, amelynek szintén hiányában szenvedek. Sok kötetre tervezett eme korszakalkotó művemnek ezt a részét azonban mégis meg fogom írni, mert fontosnak és hézagpótlónak itélem, továbbá az emberek okulását előmozdítónak is.

A téli sportok már a messze ókorban nyulnak vissza, amiről ékirásos emlékek, szanszkrit feljegyzések és hieroglifok tanuskodnak. Amennyiben mégsem tanus-

kodnának, annyiban ezek a régiségek rosszul vannak megfejtve, hiszen biztos, hogy már a messze ó-korban volt tél, s minden, amit az emberek abból a célból csinálnak, hogy az időt vele télen agyonüssék: téli sport. Budapesten például téli sportnak tartották hosszú ideig azt, hogy este beültek a kávéházba és komor füstben maguk elé meredve, egymás beszédeivel butították magukat. Sportkörökben ma már az a felfogás, hogy ez a sport idejét multa s nem áll a kor színvonalán. E sport ellen, annak idején, egy egész könyvet irtam, *Mit ültök a kávéházban?* címmel, melyet annál is inkább ajánlhatok a t. olvasóközönség jóakaratu figyelmébe, mert rajtam kívül más ugysem ajánlja, s azonfelül a könyv már nem is kapható egyáltalán. Valószínűleg a budapesti kávéások vették meg, nehogy az üzletüket rontsam.

Legyünk tisztában vele, hogy az igazi téli sportok azok, amiket nem zárt helyiségben gyakorolnak, hanem Isten szabad ege alatt s lehetőleg a víznek szilárdalmazállapotú változatain, a havon és a jégen, amik bizonyos hőmérsékletnél előállanak és az anyaföldet téli sportok művelésére alkalmassá teszik. A földnek nincs is más célja, — téli sport szempontjából

— mint hónak és jégnek termelése. Hogy buza, rozs és egyéb ilyen melléktermények létrejönnek-e, abszolúte nem fontos, igazi sportférfi ilyen futilitások iránt nem is érdeklődik.

A jégen üzött sportokat nem fogom tárgyalni; a jég kiment a divatból, Isten egészen a jéggyárokra bizta előállítását, melyek mindössze jégkockákat és lépcsőszerű jégoszlopokat állítanak elő, amik sportra nem is alkalmasak. Azonfelül korcsolyázni tényleg tudok, tehát nem irok róla, hiszen könyvemnek egyik célja az, hogy belőle a benne megírt sportokat én is alaposan megtanulhassam. A jég kirekesztése után marad a hó, amelyről hideg lelkesedéssel fogok beszélni; azért hideggel, hogy a hó el ne olvadjon és könyvem alól a talajt ki ne rántsa ilyenképpen.

Tehát:

A hó az a fehér köpönyeg, amit télen földanyánknak viselnie kellene mindenütt és állandóan, de amit csak helyenként és rövid ideig visel már, évtizedek óta, úgy hogy szegény megboldogult Vasvári Benő, aki minket az iskolában történetre tanított, emiatt kijelentette:

— Valami baj történt a Földnek napközi pällájában.

Ez igen könnyen meglehet. Meg kellene kérdezni a csillagász úraktól, mikor vizsgálták meg útójára, hogy a Föld csakugyan az előirt pályán kering-e a Nap körül, s ha nem, akkor van-e tudomása erről a mélyen tisztelt miniszterelnök úrnak s nem hajlandó-e valamely intézkedést saját hatáskörében haladéktalanul megtenni? Lehet ugyanis, hogy a Föld le tért erről a pályáról, sőt az is lehet, hogy egyáltalában nem a Nap körül kering, csak mi nem vettük észre még, mert annyira bizonyosak voltunk benne, hogy elfelejtük ellenőrizni.

Mindamellet van még hó, hogyne volna, hazánkban a Tátrában, Auszriában a Semmeringen szokott nagyobb mennyiségben és használható minőségben előfordulni. Én még a Semmeringen nem voltam, tehát minden, amit mondok, a Tátrára vonatkozik, ahonnan e percben érkezem, igen búsán és csüggedten, mert ott sokkal jobb, a levegő is tisztább, az emberek is derekabbak, kevesebbet is cigarettázom, többet is alszom s főként nem írok és nem olvasom, a mit mások írnak, nem törődöm polgártársaim rólam formált véleményével s nem az utókorral, a mely azt akarja, hogy én maradan

dót alkossak s kivegyem részemet a jövő megalapozásából. Lám pedig milyen szép az, a mi elmúlik, például: a hó.

Igen, hát a hó; azon kell kezdeni, ha téli sportról van szó. S ha jól meg akarom komponálni könyvecskémet, akkor a hó-ról nagyon sokat kell mondanom. Igen.

A hó többféle.

(Folytatása következik)

A HATALMAS VADÁSZ

A NŐ

(Ül és vár): Hol marad ez az én bolond uram? Megint valami számárságra készül. Ha február elsején sikerül nagynehezen kifizetni a házbért, akkor nem lehet birni vele.

A FÉRFI

(Megjelenik, teljes vadászkosztümben, örült hosszú fécántoll a vadászkalapja mellett; puskát nem hoz): Halihé, barátom Halihé!

A NŐ

Tudtam!

A FÉRFI

Mit tudtál?

A NŐ

Hogy ez lesz belőle.

A FÉRFI

Mi lett belőle?

A NŐ

Amit te itt összebeszélsz.

A FÉRFI

Én csak azt mondom, hogy halihé!

A NŐ

Mi az, hogy halihé, te kótyagos ember?

A FÉRFI

Halihé, az egy terminus tehnikus, és pedig vadászati terminus tehnikus. Persze, ha te tudnád, mi az: egy terminus tehnikus!

A NŐ

Hogyne tudnám. Terminus, az egy kávéház a köruton, és a tehnikus, az egy tehnikus, aki valószínűleg a Terminus-kávéházba jár.

A FÉRFI

(*Legyint*): Mit kezdjek vele? Halihé, az egy vadászati műszó, kedves életem-párja és annyit jelent: Kezdhethjük.

A NŐ

Hát ha annyit jelent, akkor mért nem mondod, hogy kezdhethjük? mért mondod, hogy balihé, mért hivod ide a Balit, akivel nem is vagy olyan jóba, hogy csak úgy rákiabálhatnál: hé, Bali!

A FÉRFI

Hagyd csak a faddi remetét, mert én nem azt mondtam, hogy balihé; világosan és érthetően mondtam: halihé. Balihé nincs is. Bal-hé van: az héberül van; pszü-hé, az görögül van; hali-hé pedig vadászul van, vadászilag, vadászi nyelven; mivelhogy én vadász levék.

A NŐ

A Svarcerben fogsz vadászni poloskákra.

A FÉRFI

Nem. A vadászterületen fogok vadászni; kis-vadra, nagy vadra és nemes vadra. Nimród lettem, mamuska, Nimród. És tudod, hogy te mi vagy?

A NŐ

Tudom; sajnós. A te feleséged.

A FÉRFI

Ugy van. Más szóval: Nimródné, született Diána.

A NŐ

Ne kend hozzám ezt a sósborszeszes nevet. Hívj te engem csak Herminkának, ahogy engem hívnak. Mert ha te ma Diánával kezded, holnap már azt fogod

mondani, hogy engem lizofornnak hívnak.
Ismerlek.

A FÉRFI

Hehehehe! Nincs ezeknek a nőknek egy csöpp érzékük a nagyobb szabású sportszervedélyek iránt! Csak nem gondoltad, hogy életem-hossziglan, vagy életem-hosszomiglan itt fogok tespedni házasságunk unalmában? Nem képzelted, hogy nem lobog fel a vérem, nem pezsdül fel bennem a tettvágy, s nem lázadnak föl lelkemben az ősemlék lihegő ösztönei?

A NŐ

Psztt, pszt, lassabban! Még visszamész az őserdőbe majomnak.

A FÉRFI

Ó nem! Nem az őserdőbe! A lábas erdőbe megyek ki, Csepel szigetére, melyet mint vadászterületet béreltem. A lábas-erdőbe, a cserjésbe, a lankába, a pagonyba, a bozótba, az irtványba, a karámba, — mert, ezek, barátom, a vadászterület alkotórészei.

A NŐ

(*Mutatja a fejét*): Nem vagy te rendszerben, drága angyalom.

A FÉRFI

Rendben vagyok. De hajszolni akarom a vadat, mint őseim.

A NŐ

Azokat csak Rótnak hitták, nem Nimrótnak és azok pálinkamérési engedélyt hajszoltak Somogy-megyében.

A FÉRFI

Nem születhetik mindenki olyan nevezetes családból, mint te, hogy a nagyapád, mielőtt megérkezett egy faluba, előbb furulyaszóval bejelentette! Furulyaszóval, mint a János vitézben! Pedig a te nagyapád nem volt pásztor, vagy kondász, vagy juhász . . .

A NŐ

Hanem, mi volt?

A FÉRFI

Hát hogy az ásnál maradiunk. a te nagyapád rongyász volt, amit én nem is vettem volna szemedre csibikém, ha te nem ráztad volna a rongyot, hogy az őseim pálinkamérési engedélye kipotyogjon be-
lőle.

A NŐ

(Sirva): Szóval te azért lettél vadász,

hogy az én nagypapámat vadásszad? Azért kár volt ebbe a maskarába bujnod.

A FÉRFI

Maskara? Megint idegen szót használsz, aminek az értelmével nem vagy tisztában. Maskara az a mez, amiben valakit nem lehet felismerni. Engem, ép ellenkezőleg, ebben a dresszben — mert dressz ez, nem maskara, — mindenki száz lépésről felismerhet. „Ez egy vadász“ — mondják az emberek; sőt a vadak is ezt mondják: „Itt jön a vadász, aki halálunkat okozandja!“ Így szólnak a vadak és usgye . . .

A NŐ

Usgye?

A FÉRFI

Igenis, usgye. A legnagyobb mértékben usgye. Ez viszont a vadak nyelvén van. Usgye . . . ez azt jelenti . . . Usgye. Azt jelenti, hogy usgye. (*Utólag eszébe jut.*) Olyanféle mint: ucu! Ucu-neki. Ucu-caré. Ezt már csak ismered?

A NŐ

Hogyne. Már Pesten is hallottam. (*Nívósan*): Királyucu, Rombachucu. De mondd csak, édesem, micsoda vadak vannak azon a te vadászterületeden?

A FÉRFI

Vad vadak. A legvadabb vadak. Rőt-
vad. gím-vad! Dú-vad! É-vad! Ezek a kö-
zönségesebb vadak.

A NŐ

Lennél szives lefordítani ezt magyarra,
mert ezek olyan vad szavak, hogy én nem
értem őket.

A FÉRFI

Pedig ezek a legszebb régi magyar
szavak. Már a halotti beszédben előfordul-
nak: rőt, sőt, gím, rím, dú, bú. Mert az ő-
s magyarok, tisztelt nejem, vadászó és halás-
zó népek voltak. Halihé! Halihé! Lá-
tjátuk feleim, zümtükkel mik vogmuk. Va-
dászok és halászok vogmuk.

A NŐ

Ja. Zsidók vogmuk, akik nem férünk
a bőrünkbe. Rót vogmuk és azt mondjuk,
hogy rőt. Rőt-vad. Mi az?

A FÉRFI

Hát például: nyul.

A NŐ

Nyul? Az vad?

A FÉRFI

Igenis! Láttál te már szelid nyulat?

A NŐ

Annyi ezresed legyen, ahányszor te is láttál már. Kiderül, hogy a házinyul egy vadállat!

A FÉRFI

(Fölényesen): Hahaha! Házinyull! Am a vadászterületen nem házinyul van, halihé, halihé, hanem gim-nyúl, dú-nyul, kan-nyul és koca-nyul. És azokat én mind les vadászom. Tudod, hogyan történik az? Van neked *valami* fogalmad a cserény iz- galmaidról?

A NŐ

Nincs.

A FÉRFI

Figyelj reám! Halihé! A vadász föl- szereli magát a Rótberger cégnél.

A NŐ

Rót? megint rót? Nem Rótberger?

A FÉRFI

Nem. Föl lévén szerelve: a vadász né- mán kioson a lesre. Oson. (Rejtelmesen.) Villamoson. De előbb egy imát rebeg a vadászat istenéhez, bizonyos nevü Hu- berthez.

A NŐ

Hadd hallom

A FÉRFI

Mit?

A NŐ

Az imát.

A FÉRFI

(*Gondolkodik*): Pedig tudom. Csak az eleje nem jut az eszembe. . . hm . . . de meg is van már. Igen! Az ima így kezdődik: Lehó dajdi. És így végződik: halihól!

A NŐ

Ejnye! Ez egy vadász-ima? Én mindig azt hittem, hogy . . .

A FÉRFI

Rosszul hitted. Ez a vadászok hivatalos imája. A vadász evvel megy a lesre. Halkan, borzasztó halkan! Csak azt kiabálja: halihé. És mikor már kint van a lesen, akkor a vadász a bikkfa tövében, a koromsötét éjszakában, beássza magát az avarba. Ezt a szót csak ismered? Pénzavar. De előbb a vadász kiszimatolja a szélirányt. Ez roppant fontos. Északi vadra déli szél kell, déli vadra északi szél. Halihé, ne is kérdezd, hogy miért, mert tény, hogy ez így van. Mikor a megfelelő szélirány már megvan, (de vigyázni kell, hogy a szél meg ne tudja) akkor a vadász vár. Vár. Vár.

Meg kell várni, míg a nyulak inni mennek a csermelyhez. Egyszerre csak zörmöl a haraszt . . . igen . . . zörmöl a haraszt; ezt úgy hijják, hogy nyul-dürgés. A bozót alján óvatosan dürgenek a nyulak. De a nyul csak addig óvatos, amíg meg nem sejtí a vadászt. Mert mikor megsejtí, akkor . . .

A NŐ

Halihé!

A FÉRFI

Igen: halihé, a nyul megvadul.

A NŐ

A nyul? Megvadul?

A FÉRFI

Meg.

A NŐ

De hisz már előbb is vad volt, — szerinted.

A FÉRFI

De most még-vadabb lesz. Ez éppen a borzasztó. Te még nem láttál megvadult nyulat. Én se. Rettenetes. A nyul agyarátt csattogtatva, szikrazó szemekkel, orriyukaiból karikákat fujva szökell feléd.

A NŐ

Felém?

A FÉRFI

Ha te vagy ott, akkor feléd. Ha én, akkor felém. A füleit hátraveti, a sertéje égnek mered, a feje megtorpan. Iszonyú. Illetve: iszonyúl!

A NŐ

És a vadász?

A FÉRFI

A vadász is nyul.

A NŐ

Fél, mint egy nyul.

A FÉRFI

Nem, barátom, a vadász nem fél. A vadász egész! Ember a talpán. De nyul. Nyul a vadásztórhöz, az éles pengéhez, mely övében peng. Az ő övéjében. Kirántja hüvelyéből azt, felszerken leshelyéből, jobb kezével befogja szemét, hogy ne lássa az irtóztató veszedelmet, melylyel szembenéz s balkezével a gyilkos ólmot markolatig dőfi a nyul lüktető szívébe.

A NŐ

És a nyul?

A FÉRFI

Elnyul. Hah! Holtan nyul el. És akkor megzendül a pagony és ellankad a lanka,

harsognak a kürtök, a vadász a nyul tete-
mére hág és onnan kiáltja, büszkén a va-
donba: Hallalihé! hallalihó! Ez azt jelenti
magyarul: Lebirkóztam a nemes vadat, a
sivatag királyát! *(Egyik lábát a székre
tette, úgy mondja).*

A NŐ

Jó, jó. És a puska?

A FÉRFI

Micsoda puska? *(Kapkod és észre-
veszi, hogy puskát venni elfelejtett, de
föltalálja magát.)*

A NŐ

Puska az egészben nem szerepel?

A FÉRFI

Hát persze nem! Nemes vadra nem
puskával megy a Nimród. A puska, fiam,
az más. Az az agarászat. Az őszszel van,
mikor agarat lőnek a tarlón. Halihé, édes
Herminkám, eztet csak igazán tudhatnád,
halihé!

(Függöny)

TÉLI SPORT
— KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK —

2.

Miután az olvasó így tisztában van mindazzal, amit a hóra vonatkozóan tudnia okvetlenül szükséges, bátran áttérhetünk a felszerelés kérdésére. Hogy ez mennyire lényeges, nem is győzöm eléggé hangsúlyozni. Akinek jó felszerelése nincs, jobb ha mingyárt más pályára lép, bankigazgatónak vagy humoristának megy (amely pályák kevesebb előkészülést igényelnek) s nem kísérletezik a téli sportokkal, amik — a multkor elfeledtem megmondani, de most kipótolom — a tudomány és a művészet határán állanak. Némelyek szerint jobbra van a tudomány, balra a művészet, mások szerint megfordítva, de mindkét vélemény megegyezik abban, hogy középütt mindenestre a téli sport van. Biztos ugyanis, hogy a téli sporthoz legalább annyi tudás kell, mint a tudomány bármely más ágához és megélni belőle éppen úgy nem lehet, mint

a művészet akármely ágából. Erélyesen üzött téli sporthoz a következők kellenek felszerelésként:

a) Erős csontok. A csontok lehetőleg kovácsolt acélból legyenek, rugékonyak és szilárdak, hogy ha kell, a legnagyobb mértékben elhajoljanak és eltolódjanak, de semmiesetre el ne törjenek. A csonttörés ugyanis kellemetlenül befolyásolja a téli sportot; itt-ott, ha a csigolyák körül történik a baj, esetleg lehetetlenné is teszi. Az acélcsonatok, persze, nehezek s ez hátrányosan hátrányuk, viszont a platina-csontok, melyek inditványozhatók volnának, igen sokba kerülnek, s a téli sport amúgy sem olcsó üzemét nagyon megdrágítják. Legkevésbé használhatók a téli sportnál a mostanában divatos csont-csontok. A ki nek nincs módjában kicseréltetni őket, leg alább a csontok egymással való érintkezésénél alkalmaztasson érc-kötéseket, mert ellenkező esetben kevés reménye van arra, hogy a csontváza a késő utókor előtt valamely muzeumban egy-darabban szerepelhessen.

b) Még erősebb inak és izmok. Hogy miből legyenek ezek, még meg nem oldott kérdés. Tény, hogy az eddigi praxisban az inak kirándulnak a helyükből (külön feje-

zetben fogok szólni erről: Kirándulások téli nyaralóhelyeken címen) és az izmok elhuzódnak a helyükről és alkalmatlanokká válnak még a legegyszerűbb mozgások elvégzésére is. A ki pedig e miatt ágyba fekszik, annak egyetlen téli sportlehetősége, hogy a szobalánynyal kinyitassa szobája ablakát. Azért a szobalánynyal, mert ő maga az ablakhoz elvánszorogni még akkor sem volna képes, ha mingyárt az ágyból való első lépésére százezer korona prémium volna kitűzve. A téli sport a leggyorsabb mozgás, de egyszersmind a leggyorsabb eljutás is a teljes mozdulatlansághoz. Ez a jó benne.

c) Praktikus bőr. Ez alatt olyant kell érteni, a mi nem lyukad ki és nem horzsolódik föl. Az emberbőr állagában nem elég szolid, strukturájában nem elég ellentálló. A ki például negyven-ötven-száz kilométer sebességgel nekirohan vagy nekizuhan egy sziklának, a mai viszonyok közt legalább is kisebb horzsolást szenved. Mondjuk, a lába, vagy a feje lehorzsolódik, s ennek első sorban a bőr az oka. Szakemberek a fókabőrt jobbnak tartják, mert kurta sertével van fedve, vizálló, tűzálló és nyáron a moly nem esik bele.

d) Egyéb fölszerelési cikkek. Nem lé-

nyegesek; akármelyik sportüzletben kaphatók. A téli sporthoz tetőtől-talpig föl kell öltözni: eddig szokásban volt a talpon erősebben öltözni, mint a tetőn. A talpon vastag bőrretegek voltak, a tetőn ellenben csak vékony, kötött vagy szövött fejfedők. Ez téves felfogás. A tetőre sokkal jobb: sisakot alkalmazni, mert, a hogy a macska, akárhogy dobják is, mindig a talpára esik, úgy esik az ember folyton a fejére és ez rosszul esik. A koponya ugyan hallatlanul sokat kibír (alulról például a gondolatok feszítő erejének is ellent tud állani), de azért: ami biztos, biztos. Az egész testre kívánatos volna, ha páncélt öltene a sportoló, de a páncél fémből van, ami jó melegvezető, ennek következtében nagyszerűen vezeti a hideget s a sportolóval megtörténik az a malőr, hogy nemcsak a nyakát töri ki, hanem még meg is fagy. Nagyon praktikus olyan bandázsokat alkalmazni, mint előkelő párbajoknál. Nem baj, ha a bandázs nem diszes, elég, ha olyan vastag, mint négy-öt perzsaszőnyeg együttevége. A párbajnál szokásos bandázsokon kívül még egy helyre kell a bandázst bőven felhalmozni. Ez a hely nem a fej, de olyan hely, hogy oda is nagyon gyakran esik az ember, s karrierjét kockáztathatja

a civiléletben, mert törvényszéki elnök lehet ugyan, de árvaszéki ülnök igen hosszú ideig nem s a kocsi belsejében — rendes időben — egyáltalán nem szerepelhet, mert ott tudvalevőleg állóhelyek nincsenek.

Ennyit a felszerelésről.

És még egyet! De azt majd csak a következő alkalommal.

(Folytatása következik)

A TERMELŐ ÉS A FOGYASZTÓ
— GAZDASAGI JELENET —

TERMELŐ

*(Úl egy nagyon-nagyon kényelmes fo-
telben, a lába egy külön székre vagy a két
lába két külön székre van feltéve, egy inas
pávatollal legyezi, óriási havannát szív):*
Én vagyok a termelő, aki a termést ter-
melem,

I. INAS

*(Letérdel s miközben továbblegyezi, a
mellét verve):* Te vagy a termelő, aki a
termést termeled!

II. INAS

(Jön be és jelent): Uram! Valaki van
az előszobádban!

TERMELŐ

(Röviden): Ki!?

II. INAS

Dobjam ki?

TERMELŐ

Nem. Mondd, hogy ki?

II. INAS

Azt mondja az illető, hogy ő a fogyasztó.

TERMELŐ

Fogyasztó? Úgy. Mi vagyok én?

MINDAKÉT INAS

(Letérdel): Te vagy a Termelő, aki a Termést Termeled.

TERMELŐ

Be!

(Mind a két inas mély meghajlással el.)

FOGYASZTÓ

(Hallatlan alázattal és hajlongásokkal jön): Nagyméltóságu Termelő úr, kegyelmes uram!

TERMELŐ

Csak hagyja! *(Mindakét kezét csókra nyújtja.)*

FOGYASZTÓ

Csókolom azokat az áldásos kezeit.

TERMELŐ

Csak hagyja! *(Mindakét lábát nyújtja.)*

FOGYASZTÓ

Csókolom azokat a piskótácska lábait.

TERMELŐ

Én vagyok a Termelő, aki a Termést termelem.

FOGYASZTÓ

Én vagyok a fogyasztó, aki a Termést nem-fogyasztom. Nagyméltóságu Termelő úr, kegyelmes uram...

TERMELŐ

Hagyjuk ezt a merev stilust, barátom. Több közvetlenség! Bár igaz, hogy a jó isten első-unokatestvérem, de azért vegyük úgy, mintha én is csak ember volnék. Vegyük úgy. És ne féljen tőlem. Hiszen én nem eszem meg magát, sőt maga esz meg engem, nemde, hehehe, hisz én vagyok a termelő, és ön a fogyasztó.

FOGYASZTÓ

Nagyúr! Fogyasztani szeretnék valamit, bármi csekélységet, de fogyasztani!

TERMELŐ

Szóval: fogyasztó-kúrát szeretne tartani.

FOGYASZTÓ

Nem, nem, nem! Nem olyant, ami engem fogyaszt, hanem olyat, amikor én fogyasztok. (Alázatosan.) Enni szeretnék... (mutatja) ham, ham!

TERMELŐ

Hát ez egy nagyon szép, hazafias törekvés. Ön fogyasztani szeretne valamit. De, mégis, hogy tájékozva legyek, mit?

FOGYASZTÓ

Akármit abból, amit exellenciád termel.

TERMELŐ

Helyes. Vannak nagyszerű rézbányáim és vasműveim, amikben elsőrangú rezet és vasat termelek.

FOGYASZTÓ

Ó, hiszen ha én azt fogyaszthatnám! Mily izletes rézkilincsek vannak lakásomon!

TERMELŐ

Nahát! Egy kis rántással, egy kis mártással, azt nagyon jól elfogyaszthatja kegyed! Hehehe!

FOGYASZTÓ

Igen... még a régi szép időkből van

két pár súlyzóm is... olyan csodaszép gombóc-formájuk van.

TERMELŐ

Nahát! Szilvát bele és prézlit alá! Nem lehet az rossz. Különösen, ha jó szakács készíti el. És én tudok egy nagyszerű szakácsot. Hehehe.

FOGYASZTÓ

Ki az, ó uram?

TERMELŐ

Az éhség.

FOGYASZTÓ

Aj.

TERMELŐ

Csak ne ugrálj! Én hallottam, nekem mondták, hogy az éhség a legjobb szakács. Ez egy közmondás. A közmondások igazat beszélnek. És van egy másik mondás: „Olyan fiatal, hogy megeszi a vasat is”. Te se vagy öreg. Edd meg a vasat, edd meg a rezet, edd meg az összes fémet, szívesen adom őket. Mert én nem vagyok szőrösszívű ember. Nem. Én vagyok a Termelő, aki a termést termel.

FOGYASZTÓ

Kegyelmes uram, hiszen én meg a szegény feleségem otthon...

TERMELŐ

Nős vagy?

FOGYASZTÓ

Nős.

TERMELŐ

Nősi halált haltál a hazáért. Ez szép tőled. Csak folytasd.

FOGYASZTÓ

Én meg a szegény feleségem, meg a gyermekeim...

TERMELŐ

Gyermekeid vannak?

FOGYASZTÓ

Vannak.

TERMELŐ

Hány?

FOGYASZTÓ

Amennyi egy vanakhoz kell. Négyek.

TERMELŐ

Fogadd gratulámat. Gratulálva vagy

tőlem. Ez nagy dolog, barátom. Gratulálok rád.

FOGYASZTÓ

Na igen... de hadd fejezem be a mondatomat...

TERMELŐ

(*Int kegyesen*): Lehet. Nálam jól élhetsz. Nálam befejezheted a mondatodat. Nálam annyi mondatot fejezhetsz be, ahányat akarsz. Én nem vagyok egy szőrös-szivű ember.

FOGYASZTÓ

A feleségem meg a gyermekeim...

TERMELŐ

Ezt már hallottam...

FOGYASZTÓ

Mi csak szénhidrátokat tudunk megemészteni.

TERMELŐ

Miket?

FOGYASZTÓ

Csak szénhidrátokat.

TERMELŐ

Hát parancsolj. Nekem vannak szénbányáim is. Annyi szénét ehettek, amennyi...

nyi belétek fér. Az füti a testet. Hiszen arról van szó. Nemde? Hehehe.

FOGYASZTÓ

Nem, atyám, nem! Szénhidrátok, a *(áhitattal)* zsir, áldassék az ő neve, a hús, áldassék az ő neve, a tojás, áldassék az ő neve.

TERMELŐ

Mit mondasz, édes embertársam: zsir, hús, tojás?

FOGYASZTÓ

Aldassék az ő nevük és levük!

TERMELŐ

Kedves fiam, itt még csak közbe sem tudok járni éretted. Nem tudok. Ezeket nem én termelem. Én nem.

FOGYASZTÓ

Hanem?

TERMELŐ

Hanem különböző fórumok. Például a zsirt a disznó termeli, a húst a marha termeli, a tojást a tyúk termeli. Nevezetesen közül egyikkel sincs összeköttetésem. Nincs, nincs, ninccs.

FOGYASZTÓ

De hisz a disznó, a marha, a tyúk a tied.

TERMELŐ

Az enyém! milyen zsarnok vagy te barátom. Hát hogy' képzelted? Azért, mert a disznó, a marha, a tyúk az enyéme, azért én gyakoroljak pressziót rájuk? Hát hogy egyezteted ezt össze a lelkiismereti szabadsággal? Megbocsáss, ezt én nem tehetem. Amim van, azt én szívesen adom neked. Tiéd a szívem, a lelkem, a szeretetem. De ami a disznóé, a marháé, a tyúké, azt én nem adhatom. Hisz ez lopás volna. Csak nem kívánod tőlem, hogy lopjak. Egyél, igyál, élj jól, de ne akarj engem bűnre, fekete bűnre vetemíteni.

FOGYASZTÓ

Adj halat!

TERMELŐ

A tóél!

FOGYASZTÓ

Adj búzát!

TERMELŐ

A földél!

FOGYASZTÓ

Adj zöldséget!

TERMELŐ

A kerté!

FOGYASZTÓ

Adj gyümölcsöt!

TERMELŐ

A fáé!

FOGYASZTÓ

Adj, ó adj nekem, hús cseppet, hű
csehem!

TERMELŐ

Arany Jánosé! Hát látod, folyton a
másét kéred tőlem és folyton iratod a la-
pokba azokat a sok cikket, hogy én egy
szőrös szívű ember vagyok és hogy lenyúzó-
lak téged. Hát igaz ez? Hát lenyúzólak én
téged? Hát van terajta bőr?

FOGYASZTÓ

Nincs, excellenciás uram. De már a te
pofádon sincs.

TERMELŐ

Ugye, hogy nincs? Én is egészen le-
fogyok a bánattól. Elemészt a bú, a bú
amiatt, hogy neked nincs mit enned, hisz

ezt borzasztó nézni. Te már olyan sovány vagy, mint az ujjam. (*Mutatja.*)

FOGYASZTÓ

(*Simogatja az ujját*): Bár én olyan sovány lehetnék, mint a te ujjacskád, ez a dundi! De én, én olyan sovány vagyok, hogy a legsoványabb hasonlat is dugába dől, ha engem meglát. Könyörgöm... eszenkedek... nézd, ha így megy tovább, én esetleg meghalok.

TERMELŐ

(*Kenetteljesen*): Nem esetleg. Biztos, hogy meghalsz. Mindnyájan halandók vagyunk. Még én is meghalandok. Hogyne halandanál meg te; te girhes, te gethes, te nyavalyás!

FOGYASZTÓ

De én esetleg éhségtől halok meg.

TERMELŐ

Egyikünk betegségtől, másikunk végelgyengüléstől, harmadikunk — és ez a te eseted — éhségtől. Ne hidd, hogy ez valamely feltűnő jelenség a természet körforgalmában. Jobb, ha az ember tudja, mitől hal meg, minthogyha nem tudja. Mennyivel jobb neked, mint a légynek!

FOGYASZTÓ

(Hüledezve): A légynek?

TERMELŐ

Igen. Mert azt mondjuk: Nem tudni, mitől döglük a légy. *Te* tudod, hogy mitől döglesz. Éhségtől. Ez nagyon-nagyon megnyugtató a hátramaradottakra. Édes, kedves, drága barátom, hidd el, ha tehetném, segítenék rajtad. De ami zsir rajtam van, az kell nekem, hogy télen meg ne fagyjak valamelyik uccásarkon, a husom az csak izom, hogy a testemet mozgatni tudjam. Azért hizom, hogy legyen rajtam izom. Bizom!

FOGYASZTÓ

De mondd, hát mi lesz velem?

TERMELŐ

Hiszen ez az! *(Sirni kezd és mind keservesebben sirva mondja a következőket)* Éhen fogsz dögleni, édes barátom. Éhen fogsz pusztulni, mert éntőlem egy gombocskát nem kapsz, amit megehetnél. De ez semmi. Kedves özvegyed is éhen fog halni, és kedves árvácskáid ugyanígy fognak cselekedni. Mert én vagyok a termelő, aki a termést termelem, de neked nem adhatok belőle, mert magamnak többre van.

Gyere édes-édes barátom, hadd csókollak meg még a haláloed előtt. (Összeborulnak és sírnak.)

FOGYASZTÓ

(*Sirva*): Látom, hogy részvét, az van abban a rothadt szivedben.

TERMELŐ

(*Sirva*): Inasok! inasok!

INASOK

(*Bejönnek*): Parancsolsz kegyelmes uram?

TERMELŐ

(*Sirva*): Rúgjátok ki ezt a marhát, mert ha még öt percig itt marad, meghasad a szivem!

INASOK

(*Sirva emelik föl a lábukat.*)

FOGYASZTÓ

(*Sir.*)

(*Mind sírnak keservesen.*)

— Fügöny —

TÉLI SPORT

— KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK —

3.

Olvasó! Ne mondd, hogy mi közöd mind e számárságokhoz, ó, ne mondd, ne ejtsd ki szádon ezt a germanisztikus fordulatot: hogy' jövök én ehhez? Én is azt hittem három évtizeden keresztül, hogy mi sem áll távolabb tőlem, mint a sport s különösen a téli, a melyről azt sem tudtam, hogy a világon van. Én, a ki ezelőtt ifju elmével mindennel foglalkoztam, amivel foglalkozástalan ember (a ki nagyon elfoglalt) foglalkozhatik, férfikorom delén mint egy pusztító szerelembe, úgy estem bele a téli sportba, s miután beleestem, benne még nagyobbakat estem, de erről majd utóbb lesz még szó. Talán egyébről sem lesz.

Hogy rendet tartsunk: a téli sportok közül a legprimitivebb, mindenki számára legkönnyebben hozzáférhető a ródli. Fej-

tegetném tudományosan, hogy ez a szó miből származik, de nem tudom. Továbbképzése a ródlizni ige, a mely hasonlít a jódlizni igéhez. Mind a kettő hegyi sport. A különbség kettejük között, hogy ródlizni az is tud, a ki jódlizni nem tud, hogy ródlit már sokat láttam, jódlit még egyet sem, s a legfőbb különbség, hogy jódlizni ródlin is lehet, ellenben jódlin ródlizni lehetetlen.

A ródlis szó miből származik, bevallottam, hogy nem tudom. (Igaz is; vannak, a kik azt állítják, hogy a ródlis nem sport, hanem butaság. Erről is lehet beszélni.) Maga a szerszám, eszköz, vagy ahogy hívják, a szánból alakult s voltaképpen magyarul a szánkácska névre tarthatna igényt. A nagy szánt tudvalevőleg ló huzza. Nos, a ródlis kis szán, a mely él nincs ló fogva. A ló a ródlin foglal helyet és téli sportot üz. Így:

Az ember, mint komoly társadalmi alkotórész, gyáros, iparnok, szellemi munkás, vagy kéményseprő-főbélő, gondokkal terhesen él Budapesten. Egyszerre csak tél közepén felül egy gyorsvonatra és elutazik a téli helyre. Ott kiszállni, szobát bérelni, abba felrohanni, tölcsernadrágu kulturelemből eszkimóvá átalakulni,

leszaladni és üvölteni: „hol kapok egy ródli?” — pillanat művének mondható.

Ott, a hol én voltam, a Tátrában, Csizsák mester válaszol e kérdésre. Kezébe nyom az embernek egy kötelet, a melyen egy ródli lóg és egy három méter hosszú bambuszbotot, a min nem lóg semmi. A ródlirol már tudom, hogy mire való, a bambuszbotról sejtelmem sincs. Kávéültetvényekben lehetnek, a kávévenyige mellett, ilyen hosszú bambuszpálcák, feltéve, hogy a kávé venyigén terem és hogy szükség van mellette bambuszkarókra. Ezt azonban nem tudhatom, mert egyetlen pesti kávéssal vagyok csak olyan jó viszonyban, hogy érdeklődhetem nála a kávé iránt. Ő azonban azt felelte, hogy addig jó, a mig nem tudom, hogyan terem a kávé, a mit kávéházakban mérnek, mert ha tudnám, nem innám többször. Nem árultam el neki, hogy én ugy sem iszom, mert mióta háboru van és a rézgálicot rekvirálják, nem bizom benne, hogy jó minőségü gálickövet főznének a kávéba, mely zöld színét csakis nevezett nemes ásványtól nyerheti.

Míg azonban az ember felutazik oda, a honnan utóbb leutazik, felvilágosítják arról, hogy a három méteres bambusz

arra való, hogy vele a ródli kormányozzam. A ródlin ülök én, a bambuszbotot hátul a hóra lógotom s a merre menni akarok, arra kanyarítom. Ha a botot balra tolom, akkor a ródli balra megy és megfordítva. Ez alatt azt tessék érteni, hogy az ember mindig megfordítva csinálja, noha az egész mesterség roppant egyszerűnek látszik; de a míg kitanulod, drágám, addig egy párszor ródli nélkül ródlizol s az orrodon, a füleden, vagy a hasadon csúszol le a pályán.

Na mert pálya is van. Ha ugyanis csak úgy le kellene egyenesen csúszni a hegyről, azt mindenki tudná s akkor a ródli nem volna sport, hanem szánkázás. A pálya azért van, hogy kanyarodjék, hirtelen és merészen, váratlanul és vakmerően. A hol a pálya fordul, azt a helyet kanyarónak híjják, egyrészt a kanyar miatt, másrészt mert épp olyan veszedelmes, mint a róla elnevezett gyermekbetegség.

A kanyarónál a pályának magas a partja s a ródlinak és a ródlistának fel kell csuszniok oda. Azt mondják: ez fizikai törvény s vagy a centrifugális, vagy a centripetális erővel (vagy esetleg mind a kettővel) van összefüggésben. A kanyaró

falmagassága egy-két és három méter közt változik s a ródli legtöbb esetben fel is fut rája, de a ródlista legtöbb esetben nem. Ilyenkor ródli és gazdája elválnak egymástól és biztos, hogy a ródlinak semmi baja nem esik. Ugyanez nem minden esetben mondható el a gazdájáról. Mert míg a ródli be van rendezve arra, hogy harminc, vagy még több kilométeres sebességgel csúszszék a havon, addig gazdája, ha csak a felszerelés fejezetében elmondottakat meg nem szívelte, nincsen. Arcbőrön csúszni tiz-tizenöt métert (többet nem; ennyi után az ember megáll) nem használ a teintnek. A hó sikos, lesikálja a teintet és azt is, a mi a teint alatt van.

De van ez még tovább is.

(Folytatása következik)

TEJENGEDÉLY

SZEREPLŐK:

A TISZTIORVOS

A FÉL

A SZAKÁCSNÉ

A TISZTIORVOS

Gyerünk, gyerünk, gyerünk! Ne lopjuk a napot, kedves barátom; az én időm se Csáky szalmája. Hamar mondja meg, hogy mit akar, ne kerteljen, ne köntörfalazzon, hogy az ügyet egy-kettőre elintézhessük. Remélem, nem hiszi, hogy maga az egyetlen ember, akinek rendelkezésére kell állanom. Ez a kerület nagy, ennek több mint százezer lakosa van, ha mindegyik órát vesz igénybe az időből, akkor én meg is halok, még mielőtt egyáltalán hozzáfogtam volna a dolgok rendezéséhez. Figyelmeztetem, hogy csak egyenes ügyekben vagyok hajlandó intézkedni, nekem ide hiába hoz protekciós leveleket, törzsfőnö-

köktől, vagy akár miniszterektől, nekem, ha hivatalos ügyről van szó, a jó isten is kismiska, itt se sógorság, se komaság, itt a törvényt megkerülni nem lehet, mert én azt meg nem engedem.

A FÉL

(Folyton beszélni akart közben, de a tisztiorvos folyton leintette, most újra kísérletet tesz.)

A TISZTIORVOS

Hallgasson, várja meg, amig magára kerül a sor, ne pazalja az időt hiábavaló közbekotyogással.

A FÉL

(Hallgat.)

(Egy kis szünet.)

A TISZTIORVOS

Na?! Mi lesz? Süket maga, vagy néma, vagy keresztkérdéseket tegyek fel, hogy megtudhassam, mit akar tőlem.

A FÉL

Könyörgöm . . . nagyságos tisztii főorvos ur . . .

A TISZTIORVOS

Ne könyörögjön, arra itt nincs semmi szükség. Én azért vagyok itt, hogy a kerü-

let lakóinak rendelkezésére álljak, és abszolút fölösleges, hogy maga megalázza magát előttem. Gyerünkgyerünkgyerünk. Mondja már meg, hogy mit akar, az isten szent szerelmére!

A FÉL

A tejengedély miatt jöttem, nagyságos tiszti főorvos ur...

A TISZTIORVOS

Micsoda tejengedély miatt?

A FÉL

Az ugy van, kérem...

A TISZTIORVOS

Mi az, hogy az ugy van kérem? Nem gondolta, hogy itt most nekem előadhat egy históriát a világ teremtésével kezdődően? Fogja rövidre a mondanivalóját, vagy jönjön a jövő héten, amikor jobban ráérek.

A FÉL

De kérem, az a tejengedély már sürgős.

A TISZTIORVOS

Mért sürgős?

A FÉL

Mert a feleségem minden órában, illetve minden percben...

A TISZTIORVOS

Vagyis önnek gyermeke születik?

A FÉL

Dehogy kérem!

A TISZTIORVOS

Akkor mit akar? Ügyvéd maga, hogy más ember ügyeit intézi? Ha nem magának születik gyermeke, akkor mondja meg az illetőnek...

A FÉL

De könyörgöm, hogy' születhetnék nekem gyerekek? A feleségemnek születik.

A TISZTIORVOS

Vagyis maga az apa?

A FÉL

Azt hiszem, kérem.

A TISZTIORVOS

Mért nem az anya maga jött?

A FÉL

Az... az... esedezem nem ér rá.

A TISZTIORVOS

Mért nem ér rá? Mi dolga van?

A FÉL

Hogy is mondjam csak... Az avval van elfoglalva, hogy... hogy legyen nekem *kinek* kérni a tejengedélyt.

A TISZTIORVOS

Szóval ön azt hiszi, hogy az ön feleségének gyermeke fog születni s ezért önnek tejsze lesz szüksége?

A FÉL

Lehet mondani.

A TISZTIORVOS

Biztos ön ebben?

A FÉL

Miben?

A TISZTIORVOS

Ebben a föltevésében.

A FÉL

Melyikben, könyörgöm?

A TISZTIORVOS

Abban, hogy ön családi szaporulat előtt áll.

A FÉL

(*Bizonytalanná válik*): Hát... kérem... nekem mondták.

A TISZTIORVOS

Ki mondta?

A FÉL

Ki mondta volna, intsállom! A feleségem.

A TISZTIORVOS

Neki ki mondta?

A FÉL

Hát iszen... Ezt talán nem is kell mondani. De ha valaki mondta neki, akkor... akkor biztosan én voltam.

A TISZTIORVOS

Van-e róla orvosi bizonyítvány?

A FÉL

Van kérem, hogyne volna! *(Kiveszi.)*

A TISZTIORVOS

Mindent harapófogóval kell kivenni magából! *(Belenéz az írásba.)* Eszerint tény az, hogy...?

A FÉL

Tény.

A TISZTIORVOS

És mondja barátom... mert én itt nem látok tisztán... nem csak manöver ez?

A FÉL

Hogy-hogy kérem?

A TISZTIORVOS

Nem csak tejet akar maga szerezeni a háztartásának?

A FÉL

Isten ments, nagyságos tiszti főorvos ur. Azt tetszik hinni, hogy... hogy a gyermek nem igazi?

A TISZTIORVOS

Nem, barátom. Hanem mégis különös, hogy magának éppen a legnagyobb tejség idején születik gyereke!

A FÉL

Hát kérem... szegény ember vizzel főz, de néha tejure is van szüksége.

A TISZTIORVOS

Jó jó. De nem tűnt fel magának, hogy a felesége éppen most?

A FÉL

Nem, könyörgöm, ez nekem nem tűnt fel.

A TISZTIORVOS

Mert a bizonyítványból látom, hogy első gyermekről van szó.

A FÉL

De hát hányadikról legyen szó?

A TISZTIORVÓS

Hát ugy, ahogy' első, lehetne ez a gyerekek a tizedik is.

A FÉL

Már hogy' lehetne kérem, amikor ez előtt egy évvel vettem el a feleségemet! Miket nem kívánnak az urak a szegény ember asszonyától! (*Csóválja a fejét.*)

A TISZTIORVÓS

Hm... hát két liter tejet adjak naponta ként?

A FÉL

Annyi volna kívánatos.

A TISZTIORVÓS

Biztosan maguk is inni akarnak belőle.

A FÉL

Hogy' tetszik azt gondolni kérem, hogy az elül a gebulás kis gyerekek elül, amelyik az én gyerekem, eligyam a tejet? Az csak nem létezik! Meg én meg se iszom a tejet. Bár a nagyságos tisztiorvos ur lépcsőn gurulná le a különbséget, amennyivel én a spriccet jobban szeretem, mint a tejet.

A TISZTIORVOS

Két litert nem adok. Elég lesz egy is. Nem lesz az a gyerek olyan erős, hogy két liter tejure legyen szüksége.

A FÉL

Már hogyne lenne kérem! (*A mellét veri.*) Az én gyerekem!

A TISZTIORVOS

Biztos maga ebben?

A FÉL

(*Ijedten.*) Miben, kérem?

A TISZTIORVOS

Ebben a föltevésében. Na hát akkor! Mit veri a mellét? Elég lesz egy liter tej is. Az a gyerek el se bír többet.

A FÉL

De mért ne bírna el, kérem?

A TISZTIORVOS

Mert az csak olyan hadigyerek. Háborus áru, selejtes cikk.

A FÉL

Már kérem... bocsántatot kérek... ha akármit tetszik gondolni... én nagyon igyekeztem... és és... szóval az egy na-

gyon érvényes gyerek lehet, attól az három liter tejet is megihat majd egy nap,

A TISZTIORVOS

(*Ránéz, mustrálja.*) Nem nagyon szeretheti magát a felesége. Nem lehet az a gyerek valami csuda. Elég lesz annak egy liter is.

A FÉL

Kérem alásan... esküszöm: szerelmi házasság volt... úgy szöktettem meg az asszonyt...

A TISZTIORVOS

Egy liter!

A FÉL

A szülei nem akarták...

A TISZTIORVOS

Egy liter!

A FÉL

És volt egy másik udvarló is, egy nagy macskabajuszu...

A TISZTIORVOS

Egy liter!

A FÉL

De a feleségemnek az nem kellett, a feleségemnek csak én kellettem...

A TISZTIORVOS

Egy liter!

A FÉL

A feleségem aszondta: Arnold, vagy te, vagy senki, Noldikám meghalok, ha a tied nem lehetek, egy perccel nem élem tul, ha más férfi ölel keblére...

A TISZTIORVOS

Elég! Egy liter!

EGY CSELÉD

(Berohan.) Nagyságos ur! nagyságos ur! Tessen már hazajönni! Itt tetszik tölteni az időt, amig szegény kis nagyságánk... *(a fülébe sug valamit a félnek).*

A TISZTIORVOS

Hát ez ki?

A FÉL

A szakácsném. Nagyságos tiszti főorvos ur, mindenesetre két litert kérek.

A TISZTIORVOS

Miért?

A FÉL

Mert ha egy gyereknek egy liter jár, akkor kettőnek kettő dukál. *(Büszkén.)*

Ugy-i mondtam, hogy szeret engem a feleségem!

A TISZTIORVOS

Hol az irás?

A FÉL

(Gögösen.) Mari, hol az irás a második gyerekemről?

A CSELÉD

Aztat a szobajány hozza.

A TISZTIORVOS

(Ir.) Én mindenesetre kiállítom az engedélyt, de jelentést teendek felettes hatóságomnak, mert úgy látom, szándékos tej-pocsékolásról van szó!

A SZOBALÁNY

(Berohan.) Nagyságos ur! Nagyságos ur! Tessen már hazajönni! Itt tetszik tölteni az időt, amíg szegény kis nagyságám... *(a fülébe sug valamit.)*

A FÉL

(Meghallgatja, aztán csendesen a tisztiorvoshoz lép, aki lehajolva ir, megfogja a vállát.)

A TISZTIORVOS

(Kérdően felnéz.)

A FÉL

(Némán mutatja az ujján, hogy három.)

A TISZTIORVOS

Mennyi?

A FÉL

Annyi! Gizi, hol az irás!

SZOBALANY

(Előveszi.)

A FÉL

(Gögösen átadja).

A TISZTIORVOS

(Csóválja a fejét és ir, felnéz a falórára): Mingyárt tizenkettő!

A FÉL

(Napoleón-pózban): Hát szeret-e a feleségem, főorvos ur? (Sugva a szakácsnéhoz): Mari, szaladjon haza, szóljon, hogy most egy kis szünet. Mondja meg a nagyságának, hogy a negyediket már nem érdemes, mert ugyis vége van már a hivatalos órának!

— Fügöny —

TÉLI SPORT

— KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK —

4.

De tartsunk sorrendet, mert így még összezavarjuk a dolgokat. A ródli-pálya, melyről már beszéltem, valamely hegynek a tetején kezdődik és a lábánál végződik. Cél: a hegy tetejéről a lábáig minél gyorsabban lecsuszni. Fent, a pálya fejénél állnak a ródlisták és félpercenyi időközökben indulnak lefelé. A félperc időköz arra való, hogy a ródlik, emberi számítás szerint, utközben ne találkozhassanak egymással, mert ha mégis igen, akkor az sokkal rosszabb, mint hajók ha éjjel találkoznak, ami szintén nem olyan romantikus eset, mint az emberek általában képzelni szeretik.

Először elindulnak a dupla ródlik, aztán az egyesbotosok, aztán a dupla-lábassok, végül az egyes-lábassok és legvégül a lábatlanok és egyéb testi hiányosok, mert téli sporthelyeken még azok is ródliznak. Minigyárt elmagyarázom e műkifejezéseket. A ródlin nemcsak egy, hanem két ember is ülhet. Tulajdonképpen ez az igazi. Ez sokkal biztosabb. Ha magam vagyok, akkor

leesem a ródliról, de ha ketten vagyunk, a másik is rám esik, sokkal több reményem van rá, hogy némi bajom is történik. Nagyobb kockázat: intenzivebb sportöröm. Két embernek a súlya több, tehát sebesebben csuszamlik le a lejtőn; most már értem, mért zülленek az emberek a szerelemtől könnyebben, mint egyéb szenvedélyektől. Mert ketten vannak hozzá. A botos alatt ne méltóztassék csizmát érteni, mint a népnyelv teszi. (V. ö. Magyar Tájszótár, a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkesztette Szinnyei József. Első kötet, 173. l, első hasáb alul:

BOTOS: 1. szőrből, gyapjuból, szűrposztóból, nemezből készült nagy, meleg cipő vagy csizma (Szentés Nyr. VIII. 187; Kis-Kun-Halás Nyr. XIV. 285; Nagy Kun-ság Nyr. XVI. 142; Nyitra m. Pográny és vid. Drnovszky Ferenc 1841; Hont m. Ipolyság Nyr. XIX. 45; Nógrád m. Tolmács Nyr. XVIII. 48; Gömör m. Hollók Imre; Rimaszombat és vid. Nyr. X. 87, XV. 383; Csik-Gyergyó Györffy Iván); 2. harisnya (Baranya m. Okorág Király Pál; Alsó-Baranya, Pellérd Nyr. XI. 238; Debrecen Nyr. III. 563; Zelizy D. Debrecen leírása 272; Csik m. Madaras Nyr. XIX. 527).

Tehát *botos* alatt mindezt *ne* tessék

értetni, hanem igenis azt az embert, aki a ródli botal, az említett bambuszbot, kormányozza. Lábas alatt pedig nem valami edény értendő (V. ö. Magyar Nyelvtörténeti Szótár, a legrégebbi nyelvelmékek től a nyelvújításig. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából szerkesztették Szarvas Gábor és Simonyi Zsigmond, második kötet, 500. l., második hasáb:

LÁBAS. 2. tripus, frictorium, sartaga lebes SI. (pfanna) Főző fazék, fedő, pép főző lábas vagy serpenyő; cacabus PP Bl. Egyéb eszközi a konyhánac: szénvonó, vaslapát, kovatartó, három lábu, avagy lábas. (Com. Jan. 83.)

Mindezt a lábas *nem* jelenti, hanem az olyan embert jelöli, aki elmaradt a modern technikától és nem bambuszbot, hanem egyszerűen a saját lábával kormányozza a ródli, amíg van. T. i. lába. Mert ródlija tovább van az embernek, mint lába. S a míg van, addig a kormányzás úgy történik, hogy a ródlista hol jobb, hol bal lábát bo csátja le csuszát közben a hóra s ezzel hol jobbra, hol balra, hol egészen felfordul. Ha mind a két lábunkat letesszük a földre, akkor a ródli egészen megáll. Vagy nem áll meg s akkor a két láb bokában letörik. Az eredményt elértük. A lábasok ren-

desen sarkantyut alkalmaznak a cipőjük sarkán. Ennek is megvannak a maga előnyei. A sarkantyú belevágódik a hóba, mert a ródli gyorsan megy, egész hóvihart spriccel a ródlista szemébe, szájába, fülébe. A ródlista ilyenkor nem lát és nem hall, s úgy szalad bele az előtte gördülő ródliba, mint egy süket-vakond-fajd, keresztülutazik rajta, kizökken, elterül s a másodkövetkező már ő rajta sportol s két percen belül a ródlipályát magas emberhegy torlaszolja el s az embergombolyag udvariáisan igyekszik saját kezét, lábát, ródliját, bambuszát szétválogatni, hogy a sportot, — mert ez a fő! — folytathassa. A ki valamit nem talál meg, este a hotel portásához fordul. Annak fülkéjében van egy sarok s ott halmozódnak fel a sport közben elveszett tárgyak, testrészek, mindenfélék.

Én egy ilyen összeütközés alkalmával egy regénytémát vesztettem el (kiugrott a fejemből), s mert senki se vitte be a portáshoz, most razziát tartok a február hó nap óta támadó egész regényirodalomban. Figyelmeztetem az illetőt, hogy rá fogok ismerni a témámra, mert anyajegy van a bal válla alatt.

(Folytatása következik)

DÖNTSÖN A NÉP!

SZEREPLŐK:

AZ EGYETLEN CIVIL
A KORMÁNY
A FŐKATONA
A NEGYEDIK

(Kell hozzá, mint kellék egy összerakható sorozási mérce, amit bepakkolva hoznak a színre és könnyen össze tudnak állítani. Ezt asztalossal kellene nagyon gondosan megcsináltatni.)

AZ EGYETLEN POLGAR

(Aki még civil, ül kis lakában az asztal mellett és így szól): Én most ebédelek. *(De nem eszik.)* Most én ebédelek. *(De nem eszik.)* Ebédelek én most. *(De nem eszik.)* Most ebédelek én.

(Bejönnek: egy civil ur, cylinder a fején, gérokk a testén, egy magasrangu katona, aki ne legyen pontosan a mi egyenruhánkba öltöztetve, mert azt esetleg nem szabad. Velük jön, egy óriási hosszú cso-

maggal, egy másik katonaszerű, akinek a gallérja azonban úgy be van takarva, hogy ne lehessen látni rajta a bársonyparolit.)

AZ EGYETLEN

(Föl se néz): Ebédelek most én.

A KORMÁNY

(A cilinderes): Van szerencsém!

A HADSEREG

(A magasrangu katona): Van szerencsém!

AZ EGYETLEN

Jónapot, uraim! Nekem ugyan nincs szerencsém, de ha már nincs: legyen szerencsém és hadd tudom meg, kikhez volna szerencsém.

A KORMÁNY

Kedves barátom uram, én a Kormány vagyok, vagyis az összes polgári hatóságok feje. Üdvözlöm Önt.

A HADSEREG

Én a főkatona vagyok, azaz tehát az összes katonai hatóságok feje. Üdvezlem Önt!

AZ EGYETLEN

(Savanyuan): Nagyon örvendek! Jaj de nagyon örvendek! Kimondhatatlan az,

hogy én milyen nagyon örvendek. Üdvöz-
löm Önöket.

A NEGYEDIK

(Bajlódik a csomagjával a háttérben).

AZ EGYETLEN

(Rámutat): És az ott? Ha szabad ké-
rődzenem?

A HADSEREG

Ki?

AZ EGYETLEN

Aki önökkel jött? Az kicsoda?

A KORMANY

Ó! ó!

A HADSEREG

Ó! ó!

AZ EGYETLEN

Mégis! Mégis? Ha már megtisztelte
szerény lakomat?

A HADSEREG

Ötet csak úgy magunkkal hoztuk.

A KORMANY

Ő csak úgy velünk jött.

AZ EGYETLEN

De ki ő?

A KORMANY

Ő ama nemes szívü emberbarát, aki a viszonyokat tanulmányozza.

AZ EGYETLEN

Ő ama?

A HADSEREG

Igen, ő ama.

AZ EGYETLEN

De mért van „ama“ egyenruhában? Mért kell amának, ahhoz, hogy a viszonyokat tanulmányozza, egyenruhát viselni?

A HADSEREG

Hát mit viseljen? Valamit csak viselni kell! Ő egyenruhát visel. Mink háborut.

A KORMANY

Ad vócem! Háboru. Épen amiatt jöteünk volna.

AZ EGYETLEN

(Bucsuztatja őket, tolja kifelé): Nagyön örvendtem, uraim. Volt szerencsém. Legyen máskor sem szerencsém. *(Azok ketten nem mennek, leülnek.)*

A KORMANY

Szeretve tisztelt, kedves barátom, talán Ön is tudja, hogy országunk és több

más ország között oly viszonylat forog fenn, amely háborúnak nevezhető.

AZ EGYETLEN

Hető, hető.

A KORMANY

A háboru talán továbbtartott öt percnél . . .

AZ EGYETLEN

Négy éve tart már. A nyava . . .

A HADSEREG

(*Artatlan arccal*): Négy esztendő! az idő hogy eljár. Cserebogár, sárga cserebogár!

A KORMANY

Akár így vesszük, akár úgy: Ön az egyetlen civil immáron hazánk édes területén.

AZ EGYETLEN

(*Almodozik*): Szejc, Szejc, milyen szép hely az a Szejc! Milyen friss levegő van ott! Mennyi tehén!

A KORMANY

Ön az egyetlen. Amihez gratulálunk. (*Fölkel, kezet szorit.*)

A HADSEREG

(*Ugyanezt teszi*): Amihez gratulálunk.

A KORMANY

Ugyanezért látogattuk is meg Önt.

A HADSEREG

Ugy van! ugy van! Mindig sokra becsültem a Hadsereg és a Polgárság közti jó viszonyt s miután Ön a Polgárság, személyesen tettem tiszteletemet. Micsinál? mi csinál?

AZ EGYETLEN

Kösznöm-kérdésit, ebédelik, ebédelgetek.

A KORMANY

Ah, ah. És mit eszik, kedves barátom?

AZ EGYETLEN

Nem azt mondtam, hogy eszem, hanem azt, hogy ebédelek.

A KORMANY

És mit ebédel?

AZ EGYETLEN

Az ebédelem, hogy ebédelek.

A KORMANY, A HADSEREG

Hehehe!

AZ EGYETLEN

Ennivalóm ugyanis már régen nincsen, amint azt az urak is tudják talán . . .

A KORMÁNY, A HADSEREG
Hehehe!

AZ EGYETLEN

Tehát délben megteritem az asztalomat, leülök melléje és azt mondom: Én most ebédelek. Ez a táplálkozásom.

A KORMÁNY, A HADSEREG
Hehehe!

AZ EGYETLEN

És nehogy egyhangu legyen a kosztom, mert az megterheli a gyomrot, ezt a három szót permutálom. Mint az urak tudják, három szót hatféleképen lehet permutálni. Én most ebédelek. Én ebédelek most. Most én ebédelek. Most ebédelek én. Ebédelek én most — és: Ebédelek most én. Ez hat fogás. Ezt a hat fogást ebédelem ebédre. (*Barátságosan kínálja őket.*) Parancsolnak az urak is belőle? A hatodik fogást, az ebédelek-most-ént még nem ebédelttem meg egészen. Talán a combockáját?

A KORMÁNY, A HADSEREG
Hehehe! Hummora, az még van.

AZ EGYETLEN

(*Permutál*) Van az még! Még van az. Van még az.

A KORMÁNY

Azért jöttünk volna kegyedhez, én
mint a kormány . . .

A HADSEREG

Én, mint a főkatona . . .

A KORMÁNY

Nemde?

A HADSEREG

Dede . . .

A KORMÁNY

Hogy mivel a háboru immár elég előre-
haladt állapotban van . . .

A HADSEREG

Van, van . . .

A KORMÁNY

S mert mi az összes tényezők bele-
egyezése nélkül nem óhajtanók folytatni
azt . . .

A HADSEREG

Nem, nem, a viláért sem!

A KORMÁNY

Megkérdézzük Öntől, mint erre legil-
letékesebb tényezőtől, az egyetlen civiltől,
aki létez, hogy folytassuk-e a háborut?

A HADSEREG

Ugy van, ugy van.

AZ EGYETLEN

Vagy?

A HADSEREG

Vagy hogy folytassuk-e?

A KORMANY

Ugy van, ugy van.

AZ EGYETLEN

Tehát, hogy folytassuk-e, vagy hogy ...

A HADSEREG

Folytassuk-e?

AZ EGYETLEN

Eszerint ez a két eshetőség van?

A KORMANY

Ugy van, ugy van: Vagy folytatjuk ...

AZ EGYETLEN

Vagy?

A HADSEREG

Vagy folytatjuk.

AZ EGYETLEN

Én választhatok?

A KORMÁNY

Teljes szabadsággal. Bár érett megfontolás után.

AZ EGYETLEN

Azt is mondhatom, hogy folytassuk .

A KORMÁNY

Ugy van, úgy van!

A HADSEREG

És azt is, hogy folytassuk.

AZ EGYETLEN

Mindegy akármelyiket mondom?

A KORMÁNY

Mindegy. Szabadsága van.

A HADSEREG

Semmi kényszer.

A KORMÁNY

Semmi nyomás.

A HADSEREG

Sem erkölcsi.

A KORMÁNY

Sem anyagi.

'A KORMÁNY, A HADSERÉG
Sem semmiféle!

AZ EGYETLEN
Köszönöm, uraim! köszönöm!

A KORMÁNY
Tudjuk, hogy a mérleg mindkét oldalán súlyos érvek esnek latba.

A HADSERÉG
Azért jöttünk, hogy Önnek a kellő felvilágosítást megadjuk, hogy aztán dönthessen.

AZ EGYETLEN
Halljuk! És illetőleg halljuk!

A KORMÁNY
Sok érv szól amellett, hogy a háborút folytassuk.

A HADSERÉG
És még több amellett, hogy folytassuk a háborút.

A KORMÁNY
De mi nem befolyásoljuk Önt. Mi csak megmondjuk, hogy ha a háborút folytatjuk, az nagyszerű.

A HADSEREG

Viszont azt is megmondjuk, hogy ragyogó az, ha folytatjuk a háborút. Ezt is választhatja.

A KORMÁNY

A közéleti viszonyok, az ország általános kedélyállapota azt diktálják, hogy folytassuk a háborút.

A HADSEREG

Azonban a harctéri helyzet, katonáink lelkiállapota parancsolólag azt mondják, hogy a háborút folytassuk.

A KORMÁNY

Persze, erre azt lehetne mondani: na de mi volna akkor, ha folytatnók a háborút?

A HADSEREG

Ugy van! Föl lehetne vetni a kérdést, hogy mi történnék, ha a háborút folytatnók?

AZ EGYETLEN

És mi volna erre a felelet?

A KORMÁNY

Természetes, hogy kétféle kérdésre

kétféle a felelet is. Vagy azt mondjuk
eszerint, folytatni kell a háborut.

A HADSEREG

Vagy azt, mert azt is lehet, hogy ezek
alapján a háborut folytatni kell.

A KORMÁNY

Teljesen Öntől függ.

A HADSEREG

Abszolute.

A KORMÁNY

Akár jobbra hajlik . . .

A HADSEREG

Akár jobbra.

A KORMÁNY

Akár a háboru mellett dönt . . .

A HADSEREG

Akár a háboru mellett.

A KORMÁNY

Ön most már tisztán látja a helyzetet.

A HADSEREG

Önt most kellőképen felvilágosítottuk.

A KORMÁNY

Fontolja meg jól.

A HADSEREG

És úgy mondja ki az utolsó szót.

A KORMANY

Csak az történik, amit Ön akar.

A HADSEREG

Semmi egyéb. A háboru, vagy a háboru
az ön kezében van.

AZ EGYETLEN

És a bé . . .

A KORMANY

(Közbevág): Az a második betű az
ábécében. Először van á, aztán jön a bé.

AZ EGYETLEN

De hogy a bé . . .

A HADSEREG

Igen, az egy igekötő. A régi magyar
nyelvben úgy mondták: *béfogni* a pofát!
Bérukkolni!

AZ EGYETLEN

Azonban a bé . . .

A KORMANY

Bébi, az gyerek, angolul . . .

A HADSEREG

Bész-ha-kneszesz: imaház zsidóul!

A KORMANY

Béla, szláv eredetü férfinév!

A HADSEREG, A KORMANY

Béka! (*Intik az ujjukkal.*) Csuszómászó
négy lábu állat!

A KORMANY

Méltóztassék nekünk egyszerü igennel,
vagy igennel megmondani . . .

A HADSEREG

Hogy folytassuk-e, vagy hogy foly-
tassuk.

AZ EGYETLEN

Most, hogy meghallgattam az ura-
kat . . . (*Idegesen a negyedikre mutat*):
De ki az az ember?

A KORMANY

Senki!

A HADSEREG

Nincs is itt!

AZ EGYETLEN

Mindent kellőleg meggondolva és meg-

fontolva... (*Idegesen.*) Csak azt tudnám,
hogy ez kicsoda!

A KORMÁNY

Ne méltóztassék azzal törődni!

A HADSEREG

Abszolút lényegtelen ember.

AZ EGYETLEN

Memmondom Önöknek őszintén és
egyenesen, hogy a háborút *ne* folytassuk.
Ne folytassuk, a kutya teremtését, *ne* foly-
tassuk!

A KORMÁNY, A HADSEREG

(*Tapsolnak*): Brávó! Ezt akartuk hal-
lani! Öntől akartuk hallani!

A HADSEREG

Ugye mondtam, hogy amellet fog
dönteni, hogy folytassuk.

A KORMÁNY

Biztos voltam benne, hogy megsza-
vazza a folytatást.

A HADSEREG

Kedves barátom, köszönjük, hogy már-
már csüggedő lelkünket felvillanyozta s a

háboru folytatására nekünk a kellő támogatást megadta.

A KORMÁNY

Köszönjük! *(Szorongatják a kezét és nem is engedik el most már.)*

A HADSEREG

Azt is halljuk, hogy unatkozol. Hogy meguntad az életedet és speciell, a civil-életedet untad meg. Lehet, hogy ez nálad lelki betegség következménye, azért hoztuk magunkkal a doktor urat, hogy téged vele megvizsgáltassunk. *(A doktor közben kipakkolta a mércét. A kormány és a hadsereg a mérce alá nyomják az egyetlen civilt.)* Ő már a vizsgáló műszert is magával hozta. *(Közben a doktor méri, mint a sorozáson, úgy, hogy fájdalmasan a fejére ejti a mércét.)* Alaposan meg fog vizsgálni téged s ha úgy találja, hogy neked, kedves barátunk, nyugalomra van szükséged, akkor mi nyujtani fogandjuk neked a nyugalmat. *(Közben a doktor mondja: „Százhatvankét centi, tauglich“, de a Hadsereg tovább beszél.)* Szanatóriumba menni, a mai viszonyok közt, marhaság. Nem ott van az igazi nyugalom. Az igazi nyugalom csak a kaszárnyában van. Ce! Ott micsoda nyugalom van! De rosszul beszélek. Még

ott sincs. A nyugalmak nyugalma csak a harctéren található fel. Ha ott bekapod a nyugalmat, attól nyugodtan maradsz itéletnapjáig.

AZ EGYETLEN

(*Halkan*): De kérem . . .

A KORMÁNY, A HADSEREG

Na!

A HADSEREG

(*Katonasapkát vesz ki a zsebéből és azt a civil fejére nyomja.*)

AZ EGYETLEN

(*Csodálkozva*): Á!

A HADSEREG

Bé! Mars bé!

A KATONAORVOS

(*Kivezeti az egyetlen civilt.*)

(*Szünet.*)

(*A Kormány és a Hadsereg egyedül maradnak a színen.*)

A HADSEREG

Nos?

A KORMÁNY

Azt hiszem, miután a közvélemény is mellette van, nyugodtan folytathatjuk.

— *Függöny* —

TÉLI SPORT

— KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK —

5.

És most, drága közönség, mondjunk istenhozzádot a ródlinak, örvendvén annak, hogy miközben tárgyaltuk, semmi nagyobb malőr nem ért bennünket és térjünk át a többi téli sportokra, melyek a sífutásban fognak kicsucsosodni. Mielőtt azonban odaérnénk, meg kell emlékeznünk a szkeletonról és a bobról is. Ezeket csak röviden fogjuk taglalni, nem mintha nem volnának igen-igen életbevágóak, de éppen mert e sorok írója nem akart ifju életébe belevágnani, csak keveset foglalkozott velük s tudása csak vázlatos adatokra szorítkozik.

A szkeleton olyan, mint a ródli, csak hosszabb és nem ülőke van rajta, hanem fekvőke. Mert a szkeletonra hasmánt kell ráfeküdni, fejjel a lejtőnek előre. Miért *kell* ezt így, nem tudtam kideríteni. Talán a

súlypont miatt, amit az emberek a fejben lévőnek képzelnek. Mivel azonban a legtöbb embernek a súlypontja nem a fejében van, hanem ellenkezőleg: ezt a sportot sohasem helyesltem. Lehet, hogy balesetek elkerülése végett jó ez a pozíció. Ha már az ember hason fekszik, akkor egészen közel van a hóhoz, nagyot nem eshetik, s ha az utszéli távirópóznának fejjel röpi neki, okvetlenül fejjel, mert hiszen a feje van legelül, akkor nagy a valószínűség arra, hogy nemesebb alkatrészek sérülést nem szenvednek. A szkeletont persze a keményfejű angolok találták ki s most télen nyáron alkalmazzák, öt világgrészben csusznak fejjel előre a németek ellen és semmi egyebük nincs belőle, csak az örömmük, hogy sportolhatnak. A szkeleton még fejleszthető volna úgy, hogy a sport férfi nem hason, hanem hanyatt feküdnék rajta, a vér jobban a fejébe menne s a csillogokat állandóan látná, nem csupán akkor, mikor a szkeleton felborulván, ő a keményre fagyott hóba vágja a fejét s a látótérben sziporkázó szikrák jelennek meg szeme előtt.

A szkeletont legjobb ha gyermekkorában tanulja meg az ember. Akkor olcsóbb. Kisebb koporsó kell neki.

A bobnak, mely az angol bobsleigh rövidítése, biztosan nagy multja van. Képtelenség, hogy a kínaiak, akik a kivégzésnek ezer módját találták ki történeti visszafejlődésük folyamán, ezt a nagyszerű eszközt ne alkalmazták volna. A bob is szánka, de vasból van, sulya egy és három métermázsa közt változik. Két embertől fölfelé hatig ülhetnek rajta. Ha kettő az ülők száma, akkor a film címe: Együtt a halálba. Ha öten, vagy hatan ülnek a bobon, akkor mint Öngyilkosok Klubja szerepelnek. A bob ugyanis száz kilométeres sebességgel örül le a lejtőn s ez a sebesség folyton fokozódik, úgy hogy ha a hold lefelé volna s nem fölfelé, akkor egy bob három nap, hat óra, tizenkét perc és harminchárom másodperc alatt érne oda. Így azonban a bob rendszeren csak az első fordulóig tébolyog, ott az egyik bentülő valamely téves mozdulatára feldől, a vas-szánka átmegy mindenkin s üresen iramlik a pálya végéig, ahol lovaslegények vágatnak utána és *lasszóval* elfogják. Ez azonban nem mindig sikerül. Ilyenkor a bob a Tátrából a Nagy Magyar Alföldig siklik s utközben vasuti hidakat rombol és kormányokat buktat meg tövestől. Egy ilyen megvadult bobról írta Victor Hugó

azt a híres regényét, melyet az Elszabadult ágyu címen mindannyian ismerünk.

Aki téli sporthelyre megy, bobozás előtt kérdezze meg, van-e a közelben közjegyző, mert jó sportmester végrendelet nélkül föl sem engedi ülni a bobra. Aki pedig baj nélkül lebobozott a pályán, az egy hajóorrot áldoz az isteneknek, mint ez már a régi Rómában divatos volt. Ezt a hajóorrt (a hajónak tudvalevően kosszerű orra van) sokan állandóan viselik is, a miből azonban nem szabad felekezeti következtetést vonni a sportolók minőségére.

A leghiresebb magyar bobolót Bob Hercegnek hívják (talán hallottak is már róla?). Én meglátogattam: a fején bobos keszkenő volt, bobos kemence mellett ült, ölében barna bobája, s Bobulint, a fekete cárt olvasta.

Aránylag jól érezte magát.

(Folytatása következik)

A TÖRÖK

SZEREPLŐK:

EGY TÖRÖK KÖZKATONA
EGY MAGYAR ŪR
EGY TÖRÖK TISZT
EGY DETEKTIV

A TÖRÖK KATONA

(Áll a fal mellett, török egyenruhában, fején avval a furcsa török katonasapkával, kezében egy skatulya cigarettával): Terek cigaret, terek cigaret, türkis cigaret, finf kronen, et korona, terek cigaret.

MAGYAR ŪR

(Bejön, meglátja, sajnálkozva nézi): Na te szegény muzulmán, te se gondoltad volna ezelőtt három évvel, hogy pont Pesten és pont a Rákóczi-úton fogsz cigarettát árulni! Csak tudnék veled beszélni, mesélhetnél Gallipoliról és Mezopotámiáról. Kut-el-Amráról és a többiekről. Szegény janicsár te, várj csak, kapsz tőlem egy hastost. *(A zsebébe nyul.)*

A TÖRÖK

Terek cigaret, terek cigaret, türkis cigaret, finf kronen, et korona, terek cigaret.

MAGYAR ÚR

(Közelebb lép hozzá, egyszerre csodálkozva kezdi nézni): Ejnye, de furcsa hasonlatosság! Ha nem török volna, azt hinném, hogy...

A TÖRÖK

Terek cigaret, terek cigaret, türkis cigaret, stb.

MAGYAR ÚR

Hallod-e te szegény török, nem vagy te a testvére a Strauszman Adolfnak?

A TÖRÖK

Nini, a nagyságos ur! Adjon isten, nagyságos ur! Hogy' tetszik lenni, nagyságos ur?

MAGYAR ÚR

Hát maga az, Strauszmann?

A TÖRÖK

Persze, hogy én vagyok, nagyságos ur!

MAGYAR ÚR

Meg van maga örülve, Strauszman?

A TÖRÖK

Dehogy vagyok megőrülve.

MAGYAR ÚR

Hát mit csinál itt ebbe a maskarába?

A TÖRÖK

Cigaretta-árulok, mer' ez most az egyetlen jövedelmező ipar a hadseregszálításon kívül.

MAGYAR ÚR

No de hogy' jutott eszébe, hogy meg-törökösödjön?

A TÖRÖK

Én már nagyon régen szimpatizálok a törökökkel. Én már a burzangol háborúba is a törökökkel tartottam. És már az iskolába is nagyon szerettem egy török verset.

MAGYAR ÚR

Micsoda verset?

A TÖRÖK

Eztet ni (*pattogatva mondja*):

Öt török öt görögöt döngönyöz örökös örömök közt
Föld bömbl s dóbörög, s ördögök közt könyörög.

MAGYAR ÚR

Ezért lett török?

A TÖRÖK

Ezért, meg azért, mert ha nem török katonaruhában árulnám a cigarettát, akkor bekisérnének, így pedig sajnálnak és egy nap eladok tíz skatulyával. Az ötven korona egy nap, egy hónapba ezeröttszáz korona, igen csinos kereset.

MAGYAR ÚR

De honnan veszi a dohányt?

A TÖRÖK

Mondom, hogy eladom a cigarettát és van mindennap ötven koronám.

MAGYAR ÚR

Nem azt a dohányt gondolom.

A TÖRÖK

Hanem?

MAGYAR ÚR

Hanem amelyiket a cigarettába tesz.

A TÖRÖK

Isten ments, nagyságos ur. A dohányt elköltöm, nem teszem a cigarettába.

MAGYAR ÚR

De mit tesz a cigarettába?

A TÖRÖK

(Énekel): A Zerkovicz szerzeményét.

MAGYAR ÚR

Hogy értsem ezt?

A TÖRÖK

(Énekel): Hulló falevél, hulló falevél...

MAGYAR ÚR

Falevelet tesz a cigarettába?

A TÖRÖK

Hát persze! Isten ments, hogy nikotinnal mérgezzem a szenvedő emberiséget. Este végigmegyek a köruton és felszedem a szép sárga faleveleket, finoman felvágom, de nagyon finoman, mert én becsületes kereskedő vagyok, beletöltöm nagyon finom hülznibe, amire a török vörös félhold van felirva és eladom: Terek cigaret, terek cigaret, türkis cigaret, finf kronen.

MAGYAR ÚR

De ha valaki meg akarja kóstolni?

A TÖRÖK

Skatulyából kóstolni nem lehet. Mer' akkor a skatulyába hiány támad. Aki kóstolni akar, megkinálom a tárcámból (*kivezsi*). Tetszik parancsolni?

MAGYAR ÚR

Hát ebbe mi van?

A TÖRÖK

Igazi egyiptomi cigaretta, még a háboru előttől. Nagyon finom! De telik a kezesetembül! Én magam is csak ezt szívom. A pali kivesz egyet, elszijja, izlik neki, persze, hogy izlik, a fene a hasát, hiszen egyiptomi, és akkor vesz legalább két skatulával a Zerkovic-féle cigarettából.

MAGYAR ÚR

Na de aztán rájön, hogy hulló falevelet szí és visszajön ide.

A TÖRÖK

Ide már jöhet. Én mindennap másutt törökölök. Elég nagy ez a város ahhoz, hogy egy török megéllhessen belőle!

MAGYAR ÚR

Na Strauszmann, hogy maga micsoda agyafurtságokat eszel ki.

A TÖRÖK

Tetszik tudni, én azelőtt szerkesztőségi szolga voltam, ott az ember minden gázságot megtanul.

MAGYAR ÚR

Mért nem lett inkább szerkesztő?

A TÖRÖK

Mer' hol keres egy pesti szerkesztő havonkint ezerötszáz koronát!? Tessék elhinni, hogy jobb ipar ez. Terek cigaret, terek cigaret, türkis cigaret... stb.

MAGYAR ÚR

De ez egy borzasztó veszedelmes mesterség!

A TÖRÖK

Már mér volna, nagyságos ur?

MAGYAR ÚR

Mert maga nem tud törökül.

A TÖRÖK

Hát ki tud? Egyetlen egy ember tud törökül egész Pesten, a Kunos Ignác ur, a Keleti Akadémia igazgatója. De azt ismerem, ha meglátom, bemegyek egy kapu alá!

MAGYAR ÚR

Jó, jó, de török tiszték folyton átutaznak Pesten; járnak az uccán; akármelyik megszólíthatja.

A TÖRÖK

Ojjé! Azoknak tudok én törökül!

MAGYAR UR

Ugyan ne mondja, Strauszman.

A TÖRÖK

De mondom. Tessék csak megnézni.
Itt jön éppen egy! Azt hiszem ez az a hi-
res Enver bej, a török hadügyminiszter.

TÖRÖK TISZT

(Bejön, a katonához lép.)

A TÖRÖK

*(Szalutál és némán, reszkető ujjal mu-
tat a cigarettára.)*

TÖRÖK TISZT

Bülbül gümürlü jasmak efendim.

A TÖRÖK

*(Némán, reszketve mutatja a cigaret-
tát, a szája jár, de hangot nem ad.)*

TÖRÖK TISZT

Temerler jamarlar Gallipoli csizmek?

A TÖRÖK

*(Jártatja a száját és a kezével mutatja,
hogy messze, messze a harctéren, rettentő
csatában gránát pukkant el mellette, a föld
betemette és akkor ott megnémult és meg-
siketült és most cigarettát kénytelen
árulni.)*

TÖRÖK TISZT

(Zsebkendőt vesz elő és megtörli a szemét, a magyar urhoz, kicsit furcsa kiéjtéssel): Der arme Mann hat bei Gallipoli Nervenschock bekommen. Ach, mein Herr, sehr traurig ist der Krieg!

MAGYAR ÚR

Ja bizony: Krieg ist Krieg. Man kann zägen: c'est la guerre!

TÖRÖK TISZT

(Megöleli a katonát és kezét szorít vele): Bülbül gümürlü jasmak, efendim! (A magyar urhoz): Das ist herzzerreissend! (Szalutál és el.)

A TÖRÖK

(Ölelés közben kivett a török tiszt zsebéből egy aranyórát kedves kis láncsal): Csecse jószág, tessék csak megnézni nagyságos ur! Mondom, hogy ez az a híres Enver bej!

MAGYAR ÚR

Mit csinált, Strauszman?

A TÖRÖK

Itt fogtam emlékbe ezt a zsuzsut a honfitársamtól.

MAGYAR ÚR

Hát evvel is foglalkozik?

A TÖRÖK

Mondom, hogy szerkesztőségi szolga voltam azelőtt! De ez csak a mellékfoglalkozásom. A fő az, hogy: terek cigaret, terek cigaret, stb.

MAGYAR ÚR

Mégis csak megcsipik magát, Strauszman!

A TÖRÖK

Az nem létezik. Egyrészt: Enver tervez, Strauszman végez. Másrészt: török szerencséje örök! Vigyázat, jön a detek, a titkos rendőr!

TITKOS RENDŐR

(Vastag bajuszszaal, vastag bottal jön):
Na török, hogy' vagy?

A TÖRÖK

Be... be... be... be... *(Nem tud beszélni, megkínálja a titkos rendőrt egy cigarettával a tárcájából.)*

TITKOS RENDŐR

Ugyan vegyen már a nagyságos ur is egy katujával ettől a szegény ördögtől!

MAGYAR ÚR

Hát szabad neki árusítani?

TITKOS RENDŐR

Titkos rendőr: Hát nem lehet kőből a hatóság szive! Meghogy igazán finom cigárettát árul. Én is vennék tüle, de magamfajta szegény civilbiztosnak nem telik ilyen drága cigarettára! (*Megveregeti a török vállát*): Na, eriggy haza, fiam, aztán a Kosuth Lajosuccába menj hónap, arra nem járok!

A TÖRÖK

Be... be... be... be. (*Kisántit.*) Török cigaret stb.

MAGYAR ÚR, TITKOS RENDŐR

(*Néznek utána*): Szegény török!

— Fügöny —

TÉLI SPORT

— KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK —

6.

Önök azt hitték, hogy már vége? Hát nem. Csak most kezdődik. Most jön a java. Bátorság! Előre! Nem szabad csüggedni! Eme biztató szavakat önmagamhoz intézem, mert nagyon meg vagyok ijedve. Módfelett. Mert most jön a *si-sport*, amit személyesen egy hónapig üztem, jaj! Ó kék emlékek, kék lékek, amik nem a mult ködében, hanem rajtam, magamon kéklenek és léklenek, noha már két hét óta itthon vagyok s csak írásbeli munkálatokkal foglalkozom. Ó narancssárga foltok, ó zöld horzsok, ó dagok és ficzamok, tagjaim dagjai és ficomái!

Ó!

A si a legszebb téli sport. Mihelyt az ember megszokta, hogy skinek írják, de nem skinek és nem is szkinek, hanem *si-*

nek ejtik, azonnal kezdheti. A kiejtés azért si, mert ez a sport alpesi. Mint ilyet a norvégok fedezték fel, második Hjalmár király idejében s mit tehettek vele egyebet: Grönland gyarmatosítására használták. Azóta olyan gyarmatos Grönland, hogy nem lehet kibírni. A svédek, akik akkor még a norvégekkel közös cégekben voltak, irigylétek ezt a felfedezést, s hogy ellensúlyozzák, kitalálták a keztyűt, ami szintén nem rossz találmány, de a sinek nyomába sem ér.

A si két vékony deszkaszál, amire az ember rááll, azért, hogy egyensúlyát, melyet évtizedek óta megszokott, azonnal elveszithesse. Legyünk tisztában az emberi egyensúlylyal. Tudjuk, ugye bár, hogy annak székhelye a fül szerkezetének *labirint* nevű része, melyről semmit sem tudunk. Én legalább nagyon keveset. Doktor Hőgyes többet. Viszont ő sielni nem tud. Ha ebben a labirintban minden rendben van, akkor az ember egyensúlyával nincs baj. Ha pedig a labirintban akármi csekély zavar támad, az ember tántorog és feldől.

— Szédül a fejem, — mondják az emberek. Nincs igazuk, mert voltaképpen a fülük szédül, sőt a labirintjuk szédül. A kiből a labirintot kioperálják: nem tud

talpraállni, igaz, hogy nem is szédül soha sem. Az alkoholos italok egyenesen a labirintba ömlenek, azért dülöngélnek a részeg emberek. A si is egyenesen a labirintrintra hat. Hogy hogyan, azt csak a későbbi korok fogják megállapítani. Addig azonban a sit úgy kell megtanulni, a hogy én is megtanultam, zuhanton zuhanván.

A két deszkaszálat, melyek mellső vége fölfelé görbül, a sílény a talpa alá köti. Kötéssel köti, s ez az első pillanat, amikor a sítanoncnak állást kell foglalnia. Háromféle kötés van ugyanis: a norvég, a lilienfeldi és a Bilgeri-féle. Mind a hárman abban egyeznek, hogy felerősítik a sportember talpára a sídeszkákat. De a fontos az, hogy miben különböznek, s ez az, amit én elfelejtettem. Az egyiket hamar lehet felkötni, a másikat hamar lehet levetni, a harmadik akkor sincs levetve, mikor fel van kötve, vagy akkor sincs lekötve, mikor fel van vetve . . . már nem emlékszem pontosan. Én, titkos szavazás után, a Bilgeri-féle kötést választottam, mert ez a legdivatosabb. Gloknis szabásu és azsurozott sarku van.

A si csuszik.

És a mikor csuszik, akkor nem lehet lemeéni róla. Vele kell csuszni, muszáj, min-

den poklokon keresztül. Ez nagyon meglepi és megdöbbsenti az embert. De csak akkor, mikor sivel a lábán lejtőre kerül. Addig minden gyönyörű és a tanuló áldja a norvégeket, hogy ilyen okos izét létrehozta. Rátopogsz két méter magas hóra, egymás mellett csusztatod párhuzamosan a sídeszkákat, úgy hogy a kettő közt csak egy gyufaskatulyányi köz van, s a hóba nem süppedsz bele, hanem haladsz szépen előre, mint egy közlekedési eszköz.

A kezdedben bot van. Itt ismét állást foglalsz. Mert háromféle a rendszer. T. i. vagy nincs bot a kezdedben, s ez a bottalan rendszer, vagy egy bot van a kezdedben, ami hosszú és vashegyben végződik, vagy két bot, az alján karikával. Ha nincs bot, akkor nincs rajta karika, de az egy boton sem szabad karikának lenni, mert ha volna is, nem lenne érvényes. A ki például két bottal sportol és az egyiket elveszti, ami gyakran megesik, legjobb, ha a másik botot mingyárt eldobja, mert a két bot karikás lévén, a maradék egy boton is maradt karika, s ez inkorrekt dolog.

A bot — erre jól vigyázz! — nem azért van a kezdedben, hogy támaszkodj rá. Ez ugyan paradoxnak hangzik, de mégis így van. A botra támaszkodni minden uris

ember számára épp olyan kizárt dolog, mint váltót hamisítani, vagy hamisan kártyázni. Jó sportüzletekben a sisiboton ez a kis felírás olvasható (mint a villamos koscsik perronajtaján):

— Ne támaszkodjék!

Ennek következtében a bot is, a sis is mindig zavarban vannak. Nem tudják, hogy mi közük egymáshoz. S az elhanyagolt bot legtöbbször bosszut áll: a lábak közé keveredik és buktodat okozza.

Elesel. Fölkelsz. Persze te azt hiszed, hogy ez könnyü.

Na várj, majd felvilágosítlak.

(Folytatása következik)

A KOSZORUS

A MESTER

(Bársonykabátban, fején Wágner-baz
réttal ül az asztal mellett és ír.)

A szerelemnek tengerén
Oson hajóm, dagad vitorlám...

Egész jó... egész jó... Csak így tud-
jam folytatni, lesz belőle valami. 'A szere-
lemnek tengerén'... a kép új és merész!
'Dagad vitorlám!'... Plasztikus, nagyon
plasztikus! Az ember látja a tengert, amely
kék, kék, kék... mint a, mint a... ide
egy hasonlat kék. De mit keresgéljek ha-
sonlatot: Kék, mint a kékitő és rajta a jott,
a jacht, az én jottom, fehér vitorlával és a
jottban én. 'Dagad vitorlám!' Nagyon jó,
csak rimnek nehéz egy kicsit. Na nézzük!
Vitorlám... vitorlám... Lovagi tornán...
jó volna, elég jó, de hogy' jön ide a lovagi
torna, a szerelem tengerére? Nem lehet. A
lovagi torna megbukott. Mi kéne? mi

kéne? (*Fel és alá jár.*) ,Oson hajóm, dagad vitorlám...‘ Dagad hajóm, oson vitorlám!... Megvan, gyerünk, mig el nem szalad! (*Leül.*)

A szerelemnek tengerén
Oson hajóm, dagad vitorlám,
Hév csókoknak kalóza én,
Be sok leány ajkát bitorlám!

Bravó. Eztet egyenesen az irodalomtörténetbe irtam bele! Szép, mély, hangzatos! Na most tovább! Vitorlám, bitorlám! Ha még egy ilyet találok, a Herczeg Ferenc térden állva kér, hogy lépjek be a Petőfi-társaságba.

SZOBALÁNY

(*Bejön.*) Nagyságos ur, kérem.

A MESTER

Ne zavarj, ne zavarj, ne zavarj!

SZOBALÁNY

(*Epedve*): Ó tegez! Ó tegez!

A MESTER

(*Olvas*): ,A szerelemnek tengerén...‘

SZOBALÁNY

Ó szerelemről beszél velem! Belebetegszem. Nagyságos ur, kérem, a Holupkáné asszony van itt!

A MESTER

Holupkáné? Ki az?

SZOBALANY

(*Epedve*): A házmester felesége.

A MESTER

Nem fogadom. Lirámmal vagyok el-
foglalva. (*Irni akar.*)

SZOBALANY

(*Nézi*): Ó!...

A MESTER

Oson hajóm, dagad vitorlám...
Be sok leány ajkát bitorlám!

Mért nem megy ki, Katinka?

SZOBALANY

Mert olyan gyönyörű, mikor irni tetszik azokat a gyönyörű dolgokat! Vitorla-
bitorla... mért tetszik mindig a házon kívül bitorlázni?

A MESTER

(*Felüti a fejét*): Mi az, Katinka?

SZOBALANY

Ó!...

A MESTER

Maga az én nyájas olvasóm?

SZOBALÁNY

Ó!...

A MESTER

A Modern Revüben?

SZOBALÁNY

Nem a füben, hanem itt az íróasztalon! Ó!...

A MESTER

Katalin!

SZOBALÁNY

(Gyűrögeti a köténye szélét): Tetszik parancsolni?

A MESTER

Katalánia! Maga szerelmes énbélém!

SZOBALÁNY

A virágnak megti...

A MESTER

Mi baja a virágnak?

SZOBALÁNY

A virágnak megtiltani nem lehet.

A MESTER

Ez tény. De fel lehet mondani a virágnak. Maga, lelkem, tizennégy nap múlva elmegy.

SZOBALÁNY

De nagyságos ur!

A MESTER

E! Mint egy álom! Magát is utólérte szobalányaim végzete. Belém habarodott... Vagy azonnal kihabarodik belőlem, vagy kilép! Válasszon hamar!

SZOBALÁNY

(*A legnagyobb lemondással*): Kilépek...
(*Csengetés.*)

A MESTER

És ne álljon itt, fiam, mint a mélabu lovaszobra, hanem ki! ajtót nyitni, mert csengettek!

SZOBALÁNY

Ó! ... (*És kimegy.*)

A MESTER

(*Gyanakodva olvassa*): „A szerelemnek tengerén, áj, áj... (*Arranéz, ahol a szobalány kiment*): Jó...

SZOBALÁNY

Egy kisasszony van itt!

A MESTER

Csinos?

SZOBALÁNY

(Szomoruan sóhajt): Ó!...

A MESTER

Fiam, ne óhitozzon, felmondás után
nincs féltékenység! Mit akar az a kis-
asszony?

SZOBALÁNY

Beszélni akar a nagyságos urral . . .
(Elsírja magát.)

A MESTER

Beszélni is fog velem! Nézze meg az
ember! Hisz ez a szabad költözködési jog
cikobzása! Ugyszólván a szobalányom
megcenzurázza a vizitjeimet!

SZOBALÁNY

(Bebocsátja a vizitet): Tessék! *(Gyilkosan):* Tessék . . . kisasszony! *(El.)*

A BAKFIS

(Bejön, megáll.) Ó!...

A MESTER

(A másik sarokban áll): Parancsolni
méltóztatik?

A BAKFIS

(Rajongva): Ön az?

A MESTER

(*Határozottan*): Nem.

A BAKFIS

(*Rajongva*): A Mester!

A MESTER

(*Meghajtja magát*): Ahogy' vesszük!
Szerény munkása az irodalomnak. Egyike
az elsőeknek bár, de hogy a legelső-e, azt
csak az utókor van hivatva megállapítani.

A BAKFIS

Korunk csalogánya!

A MESTER

Ahogy' óhajtja. Az ornitológiában
gyöngé vagyok.

A BAKFIS

Ön mindenben erős! Oroszlán!

A MESTER

Helyes! Tehát korunk dalos oroszlánja.
Vagy méginkább: honunk dalos korosz-
tálya.

A BAKFIS

(*Körülnéz*): Itt! itt! itt! itt születnek
azok a...

A MESTER

Igen, itt születnek, itt, ezen a tájon,
Kegyeskedjék talán helyet foglalni!

A BAKFIS

Köszönet, köszönet, drága Mester! De talán megakadályozom abban, hogy világrahozzon egy...

A MESTER

(Egyszerűen): Nem, most nem hozok semmit a világra!

A BAKFIS

De, jaj, még be sem mutatkoztam. Hegedüs Iluci vagyok. Talán tetszett már hallani a nevemet.

A MESTER

Hege... hege... hegedüs? Igen... kremonai hegedüs... már hallottam...

A BAKFIS

Nem, kérem, ujbpesti Hegedüs.

A MESTER

Tehát nem igazi?

A BAKFIS

Azelőtt Geiger. A papám gyáros Ujbpesten és én előfizetője vagyok a Modern Revünek, melyben az Ön korszakalkotó remekművei látnak napvilágot.

A MESTER

Nem baj... izé... örvendek.

A BAKFIS

Ó, milyen csodaszép versek! Ó mennyi izzó szerelem! Ó mennyi hév! Ó mennyi tűz! Ó mennyi minden!

A MESTER

Ó mennyi ó! Köszönöm, ön megérti lirámat! De mivel lehetnék szolgálatjára?

A BAKFIS

Ó Mester! Én latinul is tanultam, én tudom, mi az, hogy *in medias res*... Mester, én azért jöttem, igenis azért, hogy tessék engem nőül venni.

A MESTER

(*Felugrik*): Kérem? bocsánat kisaszszony, hallucinálok? A megfeszített idegélet... A kábulatoros éjszakák... De az csengett a fülembe, mintha ön azt mondta volna, hogy...

A BAKFIS

Igen, igen! azt mondtam! Hogy tessék engem nőül venni!

A MESTER

(*Csipkedi egyik kezével a másikat.*)

A BAKFIS

(*Nézi a Mestert.*) Mit csinál, Mester?

A MESTER

Semmit! Csak azt nézem, hogy ébren
vagyok-e, vagy álmodom. Hogy fiu va-
gyok-e, avagy leányzok?

A BAKFIS

Őn ébren van mester, de én modern
kislány vagyok, én kimondom, amiről ál-
modozom. És én erről a frigyről álmodo-
zom.

A MESTER

Frigy . . . frigy . . . (*Idegesen.*) Drága
kisasszony! hogy jövök én egy frigyhez?
Forduljon Karinthy Frigy.ához!

A BAKFIS

Én nem vagyok rossz parti. Ne tessék
félni! A papám hadseregszállító.

A MESTER

Papirgyára van?

A BAKFIS

Igen. Bakancsokat szállít. Mester! ön
nőül vesz engem!

A MESTER

Nem valószínű.

A BAKFIS

Miért nem?

A MESTER

Azt még nem tudom, de ugye bár, eddig sem vettem nőül kegyedet, mért venném épen most?

A BAKFIS

Hát nem vagyok csinos?

A MESTER

Szó sincs róla. (*Kétségbeesve.*) De drága kisasszonyka? Én az összes csinos lányokat nőül vegyem? Mi lesz akkor belőlem? Távozzék, édes kisasszony, ne vegye udvariatlanságnak, de távozzék és nagyon kérem, máskor levélben kérje meg a kezemet!

A BAKFIS

Hát nem tetszem Önnek?

A MESTER

Miért ne . . . de . . . talán . . . esetleg . . . és . . . az összes többi kötőszavak . . .

A BAKFIS

Én ismerem az Ön lelki világát. Én behatoltam az Ön egyéniségének mélységeibe . . . Én nagyon megfelelő felesége leszek.

A MESTER

De kisasszonykám, ne haragudjon, én igazán nem szoktam . . .

A BAKFIS

Mit nem szokott a Mester?

A MESTER

Kedden délelőtt tizenegykor házasodni. Ilyenkor én még sohasem házasodtam. És most, ugye . . . *(Nagyon udvariasan és kedvesen mutatja a távozást.)*

A BAKFIS

Nem!

A MESTER

(Meglepetve.) Nem?

A BAKFIS

Nem! Tessék gondolkodni talán.

A MESTER

Helyes! Nagyszerű! Gondolkodási időt kérek! *(Megint az előbbi mozdulat.)*

A BAKFIS

Tessék öt percig gondolkozni, azt megvárom . . . Csak nem kerget ki egy védtelen nőt?

A MESTER

Tessék! Még ő a védtelen! (*Leül, a tenyerébe hajtja fejét.*)

Szünet.

A BAKFIS

Mit csinál a Mester?

A MESTER

Gondolkodom, tehát vagyok. De jobb szeretnék nem gondolkodni, hogy ne legyenek . . .

A BAKFIS

Köszönöm, hogy gondolkodik, de azt is tessék hozzágondolni, ha már bennevan a Mester . . .

A MESTER

De mennyire bennevagyok! A fülem se látszik ki!

A BAKFIS

Azt is tessék hozzágondolni, hogy én nem vagyok műveletlen lány . . . A Mester összes műveit olvastam.

A MESTER

Sulyos.

A BAKFIS

Azonfelül a Pesti Hirlapot járattuk és

én megértem Szász Zoltán összes böl-
eselmi irásait.

A MESTER

Akkor Ön Szász Zoltánnál is nagyobb
férfiu.

A BAKFIS

Miért?

A MESTER

Azért, mert az *összeseket* nem való-
színű, hogy maga Szász Zoltán is értené.

A BAKFIS

Én nem vagyok unalmas kislány. Tu-
dok zongorázni.

A MESTER

Nagyon súlyos!

A BAKFIS

Tudok énekelni!

A MESTER

Korunk csalogánya!

A BAKFIS

Én meghozatom a legújabb kuplékat
és megtanulom őket kívülről. Mingyárt
énekelhetek is.

A MESTER

Nem muszáj, kedves kisaszony. Nem vagyok zeneértő. Nem tudok megkülönböztetni egy giszt egy missztól, egy hegedü-kulcsot egy Wertheim-lakattól.

A BAKFIS

Nem baj! Ne tessék félni, hogy szomorut éneklek. Az nem létezik. Az én kedélyem napsugaras. (*Már dalol is.*)

Dal a pikáns kisleányról.

A MESTER

Szóval nem lehet kegyedet megakadályozni abban, hogy énekeljen?

A BAKFIS

Nem!

A MESTER

Akkor gyerünk! „A szerelemnek tengerén oson hajóm...”

A BAKFIS

(*Énekel*):

Én nem tudom, miért fogják reám,
Mért mondják rólam: Ez pikáns leány.
Mert szám, ha hallgat is, kissé kacér?
Mert orrom túlfitos talán azér?
Vagy, mert kicsattanó az ajakam?
Vagy, mert, ha lépek, ring a derekam?
Vagy mert oly csipős a tekintetem?
Miért? fogalmam sincs erről nekem.

Pikáns vagyok, ezt mondták ki rám,
Pikáns vagyok... ez a tragédiám!

Ki rám néz, mindjárt csettent nyelvvel,
S világos, hogy nekem pirulni kell.
S ha néha a szememben könny ragyog,
Jaj, akkor még pikánsabb is vagyok.
Volt vőlegényem, több is már, nem egy,
De minden partim mingyárt visszamegy,
Pikáns vagyok, ezt nem leplezhetem,
Miért? fogalmam sincs arról nekem?

Pikáns vagyok, ezt mondták ki rám,
Pikáns vagyok, ez a tragédiám!

Pikáns vagyok és pedig oly nagyon,
Mint egy barack, vagy egy dekameron,
Van férfi száz, hódító és szelid,
De hozzám egy se, egy se közelit!
S én attól félek, hogy ha meghalok,
Pikáns! — ezt mondják rám az angyalok,
S úgy jártam végig én az életen,
Hogy a pikánsból nem jutott nekem.

Pikáns vagyok, ezt mondták ki rám,
Pikáns vagyok, ez a tragédiám!

(Pukkerlit csinál.)

A MESTER

(Tapsol.) Brávó! Nagyon lélekemelő!
(Az előbbi eltávolító mozdulat.)

A BAKFIS

Hát tetszik látni! Ezek után nőül vesz?

A MESTER

Értse meg, Iluci! Nem tehetem! Nincs
mód rá! Ki van zárva!

A BAKFIS

Miért?

A MESTER

Mert . . . mert . . . (*A fejére csap.*)
Hol vannak az irások? Az okmányok? A
házassághoz okmányok kellenek? Vannak
Önnek okmányai?

Ā BAKFIS

(*Kihuzza a retikülből*): Vannak!

A MESTER

De *nekem* nincsenek! Nekem *nincs* is
születési bizonyítványom. Én nem is szü-
lettem!

A BAKFIS

De van! Az is itt van! Én beszerez-
tettem azt is!

A MESTER

(*Bámul*): Hát hogy' tudta?

A BAKFIS

Ki ne tudná, hol és mikor született a
Mester!?

A MESTER

Bár ne tettem volna! Nézze, kislány,
mégse megy! Ön tud latinul?

A BAKFIS

Tudok.

A MESTER

Hát akkor tudja, mi az: *impedimen-
tum publicae honestatis*?

A BAKFIS

Tudom.

A MESTER

No látja, mert én nem tudom. De
amiatt nem lehet.

A BAKFIS

Ki mondta?

A MESTER

Apponyi Albert gróf. Na hát! És még
ezer okból nem lehet. Talán meg kellene
nézni az érzelmi részt is. Hogy mi szeret-
jük-e egymást?

A BAKFIS

Hogy Ön engem... azt én még nem
tudom, de hogy én önt igen... (*Lesüti
a szemét.*) Ó, Mester, hát nem csendül ki
minden szavamból? nem ragyog ki a sze-
memből?

A MESTER

Nem lehet! Nem lehet! ,Oson hajóm,
dagad vitorlám'!

A BAKFIS

Hát nem szeretsz? (*Átöleli, lóg a nya-
kában.*)

A MESTER

Nem lehet! Nem lehet!

A BAKFIS

(*Bugja*): Mért nem, Aladár?

A SZOBALÁNY

(*Bejön, látja ezt a képet, elfacsarodik a szíve, zsebkendőjét ránt*): Ó nagyságos ur kérem! Holupkáné asszony van itt.

A MESTER

Édes . . . édes . . . hát nem hallja, hogy nem lehet, mert itt van Holupkáné asszony. (*A szobaleányhoz.*) Jöjjön be Holupkáné-asszony!

A BAKFIS

(*Elereszti.*) Holupkáné? Ki az?

A MESTER

A feleségem! Be kell vallanom, ha már be kell vallanom, hogy házas ember vagyok!

A BAKFIS

De Holupkáné a Mester felesége?

A MESTER

Igen. Be kell vallanom, ha már be kell vallanom, hogy a név, amely alatt írok, az Emlékfi Aladár név, álnév csupán. Engem Holupkának hívnak. Az az én igazi nevem! Holupka Ignác!

A BAKFIS

Ignác?!

HOLUPKANÉ

(Belép.)

A MESTER

(A belépő Halupkánéhez): Ugy-e Ignácnak hijják a te uradat, drágám?

HOLUPKANÉ

(Ragyogva): Ó tegez! Ó tegez! Persze hogy Ignácnak hijják a lelkemet!

A MESTER

(Bemutatja őket egymásnak): Hegez düs Iluci kisasszony . . . a feleségem!

A BAKFIS

Akkor megyek . . . Akkor távozom!

HOLUPKANÉ

Hát jól is teszi. Az én uramhoz senki Ilucija ne járjon!

A MESTER

(Csendesíti): Pszt! Holupkáné!

HOLUPKANÉ

De ki is kaparom a szemét ennek a sok vizitnek. Régen nézem én már, hogy micsoda kis fitty-firittyek járnak ide fel . . .

A MESTER

De asszonyom!

HOLUPKANÉ

(*Közelebbhuzódik*): . . . az én édes jó
uramhoz . . . Na! (*Meg akarja csókolni.*)

A MESTER

(*Halkan, fogcsikorgatva*): Holupkáné!
Elment az esze!?

A BAKFIS

(*Kiveszi a zsebkendőjét*): Isten áldása
Önön, Mester, Isten áldása és őszi mélabu!

HOLUPKANÉ

(*Letérdel oldalt és a Mester kezét a
kezébe veszi.*)

A MESTER

Szentisten! Holupkáné! Hát maga is
szeret?

SZOBALANY

(*Ezalatt becsuszott s ugyanugy, mint
Holupkáné, kezébe veszi a Mester másik
kezét s letérdel és együtt mondják epedve*):
Hát ki ne szeretne téged, te gyönyörű?

A MESTER

(*Bágyadtan, lecsüggedt fejjel*):

A szerelemnek tengerén
Oson hajóm, dagad vitorlám,
Hév csókoknak kalóza én...

Pfuj! Az én lirám! Ahogy az kinéz!

— Fügöny —

TÉLI SPORT

— KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK —

7.

A si fel van kötve, induljunk a hegy-
ségbe, a végtelen hómezők felé, hogy ma-
gunknak ott gyönyörűséget szerezzünk. A
míg a hó, amelyen felfelé akarunk menni
(hogy aztán lefelé jöhessünk), csak eny-
hén menedékes, addig normálisan taszi-
gáljuk előre a si-deszkát és pompásan ha-
ladunk. Mikor a lejtő valamivel jobban
lejt (s azért lejtő, hogy lejtse), akkor egy-
szerre azt vesszük észre, hogy visszafelé
csuszunk.

— Na, mi az!? — mondjuk magunk-
ban. — Ez egyáltalán nem így terveztetett.
Most még fölfelé megyünk, hát mért nem
megyünk fölfelé?

De nem megyünk fölfelé. Hanem hát-
tal előre csuszunk vissza. Nehogy ez foly-
tatódjék, a karikás botot beleszurjuk a

hóba. Célunkat elértük, mert tovább vissza-
százunk, de a bot elmarad, s most már
nincs más eszközünk a visszacsuszás meg-
gátlására, csak az, hogy elhatározzuk:

— Elesünk.

És szépen, hosszan, elterülünk a föld-
dön, s bár ez ellentmondásként hangzik:
valóság, hogy azzal, hogy elestünk, meg-
álltunk, fekve álltunk meg, nem csuszunk
lefelé.

Első számú kitérő: A sí-sportban a
legnagyobb szerepe van az elhatározásnak.
És pedig annak az elhatározásnak, hogy:

— Hát jó, elesen.

De erre az elhatározásra mindig időben
kell eljutni, különben az ember már elesett
és nem határozhat semmit, mert a fene se
kérdézi tőle, hogy *akar-e* elesni. Jobb, ha
akar.

Második számú kitérő: Könnyű sielni,
könnyű csuszni a sí-deszkán, igen könnyű
elesni. Csak egy nehéz van az egész dolog-
ban: fölkelni. Ha ez nem volna, akkor az
emberek egyebet sem tennének, csak sí-
talpakon szaladgálnának szanaszerte e szép
világban, fölkelni azonban nehéz, sokszor
nagyon nehéz, néha lehetetlen. Az ember
testének t. i. súlya van s ezt a súlyt egy nap
gyeviszert felemelni pont annyi, mint

ugyanennyi zsák lisztet vállra vetni. Ki teszi ezt? És ki teszi élvezettel? Pedig ez hozzátartozik a si-sporthoz, sokkal jobban, mint akármilyen egyéb.

Fölkelni nemcsak magában véve nehéz (ezért írta a költő: fölkelne, haj, de nincs erő, lankadva visszadül), hanem még nehezebbé teszi az a sajátságos körülmény, hogy a sielő embernek si van a lábán és bot a kezében. Tessék megfontolni, mi mindent kell kezelnie egy ilyen sportférfinak, ha föl akar kelni. Van

1. két keze,
2. két lába,
3. két botja,
4. két si-talpa.

Ez összesen nyolc darab valami, ami az elesésnél összekeveredett. Hányszor lehet nyolc számot permutálni? Nem tudom, de nagyon sokszor. Ugyanannyiféle keveredés állhat elő az elesésnél. Például: a jobbkez összekeveredhet a balbottal, miközben a jobb si-talp a ballábbal vegyül el.

A nyolc mennyiséget előbb külön kell választani, fölkelésre csak aztán lehet gondolni, ha már megállapítottam, hogy fölkelni egyáltalán tudok-e? Azt mondom:

— Ezek a kezek, így ni, szedjük rendbe őket, egyik legyen jobboldalt, másik balt, s

mind a kettő a vállból induljon ki és a botoknál végződjön. Ti, botok, szintén oszlopok jobbra és balra és ne akadályozzátok az elkövetkezendőket. Lábak, sorakozzátok a medence alatt, és pedig a megszokott rendben, s helyezkedjete el a deszkákon, melyek szintén foglalják el az őket megillető helyeket!

Igy kell szólnom. Mire a nyolc menynység válaszol:

— Na ja! Minden menne, ha nem volna itt a hó.

A hó nem engedi se a kezét, se a lábat, se többet. Semmit sem enged. Csak hente regni, ide-oda, céltalanul, süppetegen, hajmeresztően.

Az ember tehát addig hencsergeti magát, mignem valami mégis történik, s az egész zagyvalék, amit az elesett ember képezett, talpra vergődik. Ha a nyolc fentebb megnevezett alkotórésze megvan, akkor jó. Rendesen van még valamije ilyenkor.

Hexensussza.

(Folytatása következik)

KIHÁGÁS

SZEREPLŐK:

EGY RENDŐRTISZT
EGY KÖZRENDŐR
EGY KONFLISKOCSIS
EGY PASAS

(Szin: Szoba a rendőrségen.)

A rendőrtiszt asztala előtt állnak egy Kocsis, ostorral a kezében, a Pasas, bekötözött fejfel, felkötött karral. A Közrendőr oldalt áll, haptákban.

A RENDŐRTISZT

Felek megjelentek?

KOCSIS

(Harsányan, suhint az ostorával): Itt vagyok!

PASAS

(Ijedten, az ostor felé pislogva; halakán): Jelen.

A RENDŐRTISZT

Izmos Szilárd egyfogatú-lóvonatu járó-mű-tulajdonos . . .

KOCSIS

(Suhint.) Az én vagyok.

A RENDŐRTISZT

És Gyatra Elemér budapesti lakos.

PASAS

(Halkan): Jelen.

A RENDŐRTISZT

Az iratokból nem veszem ki a tényálladékot. Ön, Gyatra ur, nem tudom mért jelentette fel Izmos Szilárd egyfogatú vonatu-járómű tulajdonos urat?

PASAS

Én? dehogy kérem! Én nem jelentetem föl senkit! Isten ments, hogy én valakit följelentsek! Én is csodálkoztam, amikor az idézést megkaptam közlekedési kihágás ügyében, mert, mondom magamban . . .

KOCSIS

(Suhint az ostorával.)

PASAS

(Abbahagyja a mondatát, nem beszél tovább.)

A RENDŐRTISZT

Nos? nos? Abbahagyta, még akart mondani valamit.

PASAS

Azt akartam mondani, hogy . .

KOC SIS

(Suhint az ostorral.)

PASAS

. . . hogy nem akarok egyebet mondani.

KOC SIS

(Harsányan): Nagyságos főkapitány ur! Én jelentettem fel ezt a . . . ezt a . . . *(ránéz)* mert hogy kihágott ellenem a közlekedésben, aminthogy a biztos ur, aki ott volt és nekem régi üsmerősöm, tanu rája, azért idéztetem be a biztos urat is, mert hogy oskolatársam, üsmer engem.

A RENDÖRTISZT

Együttjártak iskolába?

KOC SIS

Igen, mert én kijártam a dunakeszi faiskolába, ahol a biztos ur posztolt.

A RENDÖRTISZT

Hát Kovács tizenhárom János, maga látta az esetet?

RENDŐR

Esetet, instálom, nem láttam, merd nem esett el senki, de láttam, amit láttam, föl is irtam a plajbászommal a noteszembe, merd én mindent fölirok a plajbászommal a noteszembe.

A RENDŐRTISZT

Hát mit látott?

RENDŐR

Azt láttam, esedezem, hogy egy ur ült a bakon, szeliden, de olyan szeliden, mint az aludt-tej, aki az egyfogatu lóvonat-ur volt, ehene! De állt ám a kocsi mellett, csak úgy a földszinten egy másik ur nagyfönnyen, de olyan pöckösen, hogy az már csak egy veszedelem volt. Ez az ur ehene!

A RENDŐRTISZT

Gyatra ur fenyegette a kocsist?

RENDŐR

Nem kérem, fenyegetni éppen nem fenyegette, de nagyon fenyegető módon, fenyegető módon állt ott a kocsi mellett. Nézni nem volt jó!

A RENDŐRTISZT

Egyéb nem történt?

RENDŐR

Hát valami nagy történet ott nem volt. Csak valami véleménybeli eltolódás lehetett köztük, valami kedélykülönbözet, merd az ur, aki a bakon ült, ehene, nagyon szeliden, de valami nagyon szeliden magyarázta az ustorával a földszinti urnak, hogy hogyan, meg mikép.

A RENDŐRTISZT

Az ostorral magyarázta?

RENDŐR

Hát úgy gesztikulázott az ustorral. Abba az irányba gesztikulázott. A földszinti ur meg, ehene, váltig az ostor alá tologatta magát, de nagyon veszedelmesen, már azt köllött hinni, hogy az ustor nyél eltörik a támadástól.

A RENDŐRTISZT

Gyatra ur támadta az ostornyelet?

RENDŐR

De nagyon is! Ugyugy hozzávágta magát az ustornyélhez, hogy már félni lehetett, hogy legyün a bőr . . . az ostor nyélről. *(Szinész ur! vigyázat a szőrendre!)*

A RENDŐRTISZT

Egyéb nem történt?

RENDŐR

Hásze mondom, hogy valami nagy történet ott nem vót. Az egyvonatu lófogat ur akkor leszállt a bakról, de valami nagyon szeliden, csak ugy, ahogy a kis galamb leliffen a patak vizére . . .

A RENDŐRTISZT

Méért szállt le a bakról a kocsis?

RENDŐR

Hogy közelebről megmagyarázza ennek a másik urnak, ehene, hogy hogyan, meg mikép. De ez a másik ur se istent, se embert nem üsmert, nem hallgatott a szóra, se szósebeszéd, magára rántotta az egyfogatu urat . . .

A RENDŐRTISZT

Magára rántotta?

RENDŐR

Nem énrám, könyörgöm, merd akkor én adtam volna neki. Hanem girhes saját magára rántotta, osztán pogány dolgokat mivelt ott alatta. Már csupa vér volt odalent, attul a vértül, ami az egyfogatu urról rája csurgott.

A RENDŐRTISZT

No és ez magának nem tünt föl?

RENDŐR

Mi, könyörgöm?

A RENDŐRTISZT

Hogy vér folyik.

RENDŐR

Má hogy' tünt vóna fel, kérem? Ahun akkora zuhi-zuhi van, ottand vérnek is kell folni.

A RENDŐRTISZT

De mért nem tett *maga* följelentést közcsendháborítás miatt a felek ellen?

RENDŐR

Merd közcsendháborítás az nem vót. Olan csöndbe ment az, kérem, hogy egy szunyog-zusszanást meg lehetett vóna hallani.

A RENDŐRTISZT

No de a felek . . .

RENDŐR

Könyörgöm, nem vótak ott felek. Az egyfogatu ur az *egész* vót, de a másik fél urból a kedély-különbözet után csak egy *negyed* maradt. Eztet föl is irtam a plajz-bászommal a noteszomba.

A RENDŐRTISZT

És maga nem lépett közbe?

Gábor Andor: A hatalmas vadász.

RENDŐR

Isten ments, könyörgöm. Az Ugrom János kegyelmes ur kiadta rendeletbe, hogy udvariasak legyünk, hát én nem erőszakoskodhatok, ha kedélybeli eltolódás van két uri ember közt. Meg aztán az egyfogatu ur váltig mondogatta, de nagyon csöndesen, de valami csöndesen, hogy: „majd én elintézem, Jánoskám, majd én elintézem Jánoskám!” Hát el is intézte.

A RENDŐRTISZT

Egyebet nem tud?

RENDŐR

Egyebet nem, minthogy egyéb igazán nem is történt.

A RENDŐRTISZT

Akkor elmehet.

RENDŐR

(Elszalutál): Igenis! *(Megy ki.)*

KOC SIS

(Utánaszól): Tanálkozunk a Wurglicsnál, körösztkomám!

A RENDŐRTISZT

Ez a tényálladék?

PASAS

(Köhög, hogy elmondani kezdje.)

KOC SIS

(Suhint.)

PASAS

(Reszketve): Ez!

A RENDŐRTISZT

(A Pasashoz): Kegyed fél?

PASAS

Igen, kérem . . .

KOC SIS

(Suhint.)

PASAS

(Kikorrigálja): Igen, kérem, én fél vagyok ebben az ügyben.

A RENDŐRTISZT

De kérem, szedje össze magát!

PASAS

(Szerény mosolylyal): Minek az kérem, az orvos már összeszedett.

A RENDŐRTISZT

Annyira széjjel volt?

PASAS

Ó, kérem! Rendetlen ember vagyok. Meg egy kicsit szórakozott. Hol egy-egy fél fületem, hol egy-egy ujjamat el szoktam hagyni . . . úgy . . . kocs mellett.

A RENDORTISZT

Szóval nincs hozzátenni valója a tényálladáshoz?

PASAS

Isten ments! Hogy én még hozzátegyek!? Nekem éppen elég volt.

A RENDORTISZT

(*Vállat von.*) Kérem. (*A Kocsishoz*): Ön sem óhajtja kiegészíteni a tényálladékokot?

KOC SIS

(*Suhogtat*): De mennyire óhajtom! Csakis aztat óhajtom! (*Harsányan*): Az úgy volt kérem, hogy állunk a körut meg a Podmineczky-ucca sarkán . . .

A RENDORTISZT

Podmaniczky.

KOC SIS

Hiszen aszondom. Állunk a körut meg a Podmoneczky-ucca sarkán . . .

A RENDŐRTISZT

Podmaniczky.

KOC SIS

(*Türelmetlenül suhint*): Igenigen. A körut meg a Podmoliczky ucca sarkán állunk, én meg a lovam. Nagyságos főkapitány ur! Fáradt vót az a szegény pára, olyan fáradt, hogy én azt szóval ki se tudom mondani.

A RENDŐRTISZT

Mi fárasztotta el annyira?

KOC SIS

Az élet, nagyságos főkapitány ur! Eltetszik képzelni, milyen nehéz egy lónak az élete? Azon a négy lábán köll neki állni egész áldott nap! Az egész testivel! Hiszen tetszett látni már, hogy a liba meg a gólya fölszedik az egyik lábukat és csak a másikokon állnak. A lónál az nem létezik! Mind a négyen muszáj neki állni, szegénynek! (*Elérzékenyedik, s aztán zsebkendőt húz, nagy vöröset és abba sir a végén, nagy orrfujással*): A Heródes kegyetlen szive is megesett volna az ártatlan jószágon, de ezé, ezé ni. . . . (*A pasas felé suhint*): Nem esett meg rajta. Mibül lehet ennek a szive?

Azér' tapogattam ki utóbb, hogy mibül van a szive. Hát kőbül van, vagy még annál is keményebbül! Mer' csak odagyün ám és fuvarra akar kényszeríteni! Nem nézi azt a siralmas állapotot, amiben az én drága egyetlen lovam van, csak fuvarra akar kényszeríteni. Hogy aszongya vigyem el a Podvineczky=ucca sarkáru az Edizon kávéházig, mer' ottfekszik a haldokló felesége. Ilyen csufulódás az én egyetlen drága lovamon! Hát ha tetszett vóna látni, mi csoda fájdalom csapta meg azt a szegény lovat erre a szóra, a nagyságos főkapitány ur is elsirta volna magát, ahogy' én is sirok, mikor eszembe jut. (Sir.) Mondok neki, nagy=jó=uram — mer' mindig udvarias vagyok a vendéghez — nagy=jó=uram, mondok, ne tessék már azt kívánni a szegény lovamtul, hogy ebben a mai viszonyokban azér' a kukacos, háromszoros tarifáér' ilyen utat vállaljon. Én megtenném, mer' én csak szegény fölmentett kocsis vagyok, egy=életem=egy=halálom, de a lovam nem teheti, mert ottdöglene meg az Edizon=kávéház teráca mellett abban a minutumban.

A RENDŐRTISZT

És Gyatra ur mit felelt?

KOC SIS

Nem is felelt, kérem. Csak némán ragaszkodott a fuvarhoz!

A RENDŐRTISZT

Beszállt a kocsiba?

KOC SIS

(*Csak a gondolatra is dühbe jön*): Hö! No! Azt hát nem! Csak úgy a bak mellül ragaszkodott hozzá. Te nagy isten, rimánskodtam én, hát azér' iratkoztam be az állatvédő egyesületbe pártfogoló tagnak, hogy az én egyetlen lovamat minden jött-ment a halálnál rosszabb gyötrellemmel agyongyöztörhesse? Hát nem védi meg az állatvédő egyesület az állatot? Mondok a vendég urnak: itatni kell, etetni kell, tatatni kell, tetetni kell, legyen már irgalommal, ha körösz-tény, Jézus szent szívére, ha izraelita, Mózes szakállára. De ez se zsidó, se körösz-tény, ez pogány. Csak tovább kényszerített a fuvarra. A többi aztán pont úgy volt, ahogy Kovács János komá... (*elharapja*) komáromi származásu biztos ur eléadta.

A RENDŐRTISZT

Hát végül elvitte Gyatra urat?

KOC SIS

Kérem, a mentők vittek el.

KOC SIS

(Suhint).

PASAS

(Korrigál): Odavitettem magam, mert meg akartam látogatni ott az egyik barátomat, aki doktor.

A RENDŐRTISZT

Láttelelet nincs?

PASAS

Nem lehetett én rajtam semmitse látni a vértől...

KOC SIS

(Suhint.)

PASAS

(Korrigál): Mert el szokott futni a vér, ha dühös vagyok.

A RENDŐRTISZT

Hát kérem... Izmos Szilárd egyfogatu lóvonatu járómű tulajdonos panaszára Gyatra Elemér budapesti lakost nem ítélehetem el, mert Gyatra ur végeredményében Izmos urat mégsem kényszerítette fuvarra.

KÓCSIS

(*Suhogat*): Föllebbezek! Föllebbezek!
Föl a bakig, a trónig, a... (*Pasas felé*): Na
várj, kerülsz te még a kocsim alá!

A RENDŐRTISZT

(*A pasashoz*): És Önnek nincs valami
kivánsága?

PASAS

(*Halkan és folyton a kocsiától félve*):
Szeretném, ha felügyelő ur protezsálna,
hogy fölvegyenek az állatvédő egyesületbe.

A RENDŐRTISZT

Pártoló tagnak?

PASAS

(*Elhalóan*): Állatnak, esedezem. Akit
megvédenek.

KÓCSIS

(*Suhint.*)

— Fügöny —

TÉLI SPORT

— KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK —

8.

Bármennyire sajnálom, közeledünk a vége felé, s ugye, kedves olvasó, én vagyok az egyetlen, aki ezt sajnálom? Mindegy: a hó, mint kémeim jelentik, mindenfelé olvadni kezd, s ez a téli sporttudomány, ha folytatnám, úgy kiütköznék a már olvadó hóból, mint — ahogy mondani szokás — Szent Pál az oláhokat.

Tehát: a múlt alkalommal fölfelé haladtunk és orra estünk, csak azért, hogy visszacsuszásunkat meg tudjuk akadályozni. Fölfelé t. i., mint a síember néhány nap múlva megtudja: lépcsőzni kell. Szépen oldalt állni és a sídeszkákat egymás után magasabbra rakni. Így fel lehet mászni a legmagasabb hegyre is. Nem éppen rövid idő alatt. Husz méter magasság mindössze egy órát vesz igénybe, s a baj csak az, hogy

a hegyek sehol sem husz méter magasak. Si nélkül gyorsabban mehetne fölfelé az ember. De akkor hol maradna a sport? Jobb volna a sit lecsatolni és úgy felevicélni, de ez tilos. A sis számára ugyanis szent alapelv:

— Vagy ezzel, vagy ezen!

Ami annyit jelent, hogy vagy ezzel törd ki a nyakad, vagy ezen. Egyéb eshetőség nincs; levetni a sit csak akkor szabad, ha az ember már hazaérkezett. Ha közben letenné, épp oly hallatlan inkorrektséget követne el, mint hogyha Angliában agarászat alkalmával revolverrel lőné le a rókát. Érzem, hogy miközben e rettenetet leirom, hogyan mered angol olvasóimnak minden hajuk szála az ég felé. Igazuk van, egy percig sem gondoltam komolyan ezt a szennyes hasonlatot.

A siita, — mert hallom, hogy a mohamedánoknál így nevezik a si-sportos embert, szemben a szunnitával, aki idejét nem téli sporttal, hanem szunditással tölti — a siita le nem száll a siról, vagy amíg él és mozog, vagy amíg a si deszkája el nem törik. Mert, Istennek hála, ez is megtörténik, és — sportszempontra ide, gavalléria oda — nagyszerűen megoldja a helyzetet: a sportférfiu boldogan talpalhat haza, saját

talpain, gáncs és — főként — félelem nélkül.

Mig azonban a sídeszka el nem törik, menni kell fölfelé; a tüdő fuj, mint nagy olvasztók kohójának fujtatója, a sziv dörmöböl, mint a hámorok gőzpörölye, a szem kimered, mint az ökörszem (Troglodytes parvulus, Koch), a verejtek patazik egész testeden, átnedvesít minden ruhát, a szél meglegyint, a tüdőgyulladás kész, most még csak arra kell vigyázni, hogy sima lefolyásu legyen, mert a tüdőgyuladásnak az a kellemetlensége, hogy könnyen komplikálódik halállal. Mikor *másról* van szó, akkor a sportférfi nem törődik ezzel, de ha saját magáról, akkor mingyárt látja, hogy nem *dulce et decorum* egy kis csuszkálás kedvéért szeretteitől távol elhunyni.

De azért, ha óvatosabban is, folytassuk utunkat. A hegyek alsó lejtője rendszeren erdős, ez fölfelé nem rossz, mert ágakba, gyökerekbe lehet kapaszkodni. Mind magasabban vagyunk, egy-egy tisztásról már messze láthatunk, vagy láthatnánk, ha a szörnyü fáradságtól a látásra képesek maradtunk volna. Még egy kis meredek, még egy kicsi, és felértünk a felső völgyekbe, amik a hegy nyergére vezetnek, ahonnan akár a csucsig is el lehet menni.

Ezek a felső völgyek: a siíta paradicsoma. Kilométereken át lejtős hómezők, ami sziklát, fenyőt, patakot nivellál, jobbra és balra szép lavinaveszélyes hegyoldalak, amikről minden percben leindulhat a hó, hogy fehér, de meleg takarót adjon. Itt azonban könnyű haladni. Szerpentinekben talpalsz fel, fel, mind feljebb, és nem nézel le, hiszen ha lenéznél, nem mennél fel, elszörnyedvén azon az ideán, hogy innen, ahová felküzdötted magadat órákon keresztül: néhány kurta perc alatt fogsz lecsuszni, mert a si éppen arra való. De ha nem nézel le, bátran mehetsz akármi magasra. Biztos, hogy lejutsz, akár egészben, akár részletekben, akár te magad, akár porhüvelyed, melylyel időközben az összefüggést és azonosságot beszüntetted. Ez azonban ritkaság.

A hirtelen halál az ember életében csak egyszer fordul elő.

(Vége következik)

INTERMEZZO

SZEREPLŐK:

AZ OLVASÓ

ÉN

Az olvasó: Mire ez az ostobaság? Már azt hittem, hogy vége van ennek a végtelen izének és most még egy intermezzo is van!

Én: Csak ne beszéljen, maga ehhez nem ért. Ha én most, megszakítás nélkül, befejezném ezt a történetet, amelyben nem történik semmi, akkor hol volna a drámai feszültség?

Az olvasó: Ugyan! ugyan!

Én: És hol a könyv szimmetriája? Itt egy folytatás után egy párbeszédes jelenetnek kell következni. S mert ide nem jutott jelenet, helyette én párbeszélék az olvasóval.

Az olvasó (felelni akar valamit, de:)

— Fügöny —

TÉLI SPORT

— KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK —

9.

Állok fenn a hegyen. Csend van és fehérség, csak a szívem dobogását hallom a halántékomon; lent, ahol a fenyvesek zöldelnek és a sziklák feketednek, igen, ott lent, a nehéz terep mögött, van célom, ahová le kell suhannom. Hát le fogok azért tanultam meg ezt a sportot. Impavīdum feriunt ruinae, igen, koporsóból kitör és eget kér. Végigtekintek a hegyoldalon, kimérem az utamat, kicsit oldalt veszem, hogy ne legyen nagyon meredek és ott, ahol az erdő kezdődik, ott majd megállok és pihenek egy kicsit. Mért ne tenném? Az jó lesz. És az erdőt lasabban veszem. Majd vigyázok: gyerekség.

Menedékesen lefelé fordulok. A sídeszkákat egymás mellé fektetem, hadd legyen elegáns az utam. Aki valamikor utánam jön, lássa, hogy nem egy kontár, hanem egy képzett tudós utazott itt lefelé. Aj, anyuskám, mi lesz itt.

Gyönyörű lesz.

A két karikás bottal eltaszítom magamat. Csuszom lefelé. A két botot felkapom a levegőbe, hogy meg ne akasszanak utamban. Csuszom lefelé. De hisz ez csodaszép! A hó halkán, vékonyan nyikorog a si talpa alatt, már gyorsan haladok, a testem súlytalan, kicsit súlytalanabb, mint szeretném, a derekamnak az az érzése, hogy egy pár centiméterrel hátrább van, mint a két lábam. S a mellem még hátrább. Csuszom lefelé. Mi az, kérem, ez az iram mindig gyorsabb lesz? Ez már legalább személyvonatsebesség. Nana. Fékezni kellene. Hogy is mondták a mestereim?

— Sarkot szét, csucsot össze!

Röpültömben megpróbálom a két deszkát hátul szétfeszíteni. Ejnye, mért nem megy? Mért nem akarja ez a si azt csinálni, amit én akarok? Hiszen jól akarok! Senkinek se lenne kára belőle. Csak a sebesség csökkenne egy kevés. De nem is sokkal. Most már gyorsvonati a sebesség és én nem vagyok erre berendezve. Pardón, hiszen így nem tudok lélekzetet venni! Hap, hap, nem elég nagy a szám, nem megy elég levegő bele. És a lábak vékonyak ehhez a nagy sebességhez! Ne felejtsük el, hogy a gyorsvonatnak acélkerekei vannak! Fékezni kell, oké

vetlen fékezni kell, mert különben itt nevezetes bajok lesznek.

— Sarkat össze! Csucsot szét!

A lábszár, mintha ólomból volna, súlyosan fekszik a sítalpon, de nem tudja fordítani, a hó felporzik a sí orránál, de az iram most még iramabb, mint az előbb. A sapkám lesodródik. Fel kellene venni. Ó, hol van már a sapkám! Egy kilométer távolság lehet köztem és közte. Isten ments, hogy hátranézzek; akkor biztosan felborulnék, s ha most felborulnék, ezzel az expresszvonati sebességgel, csak töredékek maradnának belőlem. Repülök. Repülök. És a lejtő még egyre lejt, de ha nem lejtene, én akkor is száguldanék, hiszen most már olyan gyorsaságmennyiség van bennem, mint egy tulfütött lokomotívban. Nem tudom magamat egyenesen tartani. A sebesség, a szél, amit rohantommal magam ellen szegek, hátradönt, eltörik a derekam. Kicsit kurtábbra fogom magamat, guggolásfélét próbálok. De ki látott már guggoló expresszvonatot?

Itt egy kis borókabokor előttem száz méterre. Ki kellene kerülni. Van elég időm. Ah, már nincs időm. Már rámentem, keresztülszeltem, hagyta magát, de nem fékezett meg a kis gonosz. Jobban

tette volna. Most még legalább három kilométer lejtőm van. Csak nem igaz, hogy ez a gyorsaság még fokozódhatik?

De igaz.

Szédülök.

Kilépek, lemondok, abbahagyom! De hogyan kellene? Ezek az ördög paripái, ezek a nyavalyás sikos-deszkák nem engedik; ezek elhatározták, hogy legyőzik a berlin—zosseni villámvonatot, melylyel a németek a háboru előtt kísérleteztek, s amely már kétszáztiz kilométeres gyorsaságot ért el óránként. Értsd meg, si-talp, hogy én nem akarok rekordot! Állj meg! megállj!

Repülök.

Hóbuckákon átugrik a si s mert én is rajta vagyok: zökkenek, zötyyenek, de nincs időm megrémülni, nincs időm kétségbeesni, itt az erdő, mingyárt benne leszek, ezzel a tébolyodott sebességgemmel le fogom fűrészelni az erdőt, vagy az erdő engem, fákat fogok kiszaggatni, hamuvá fogok mállani.

Benne vagyok.

Tülevelü ágak az arcomba csapnak, az orcomba szurnak, lekarmolják a fülemet. Fogjatok meg, ágak, fogjatok meg! Nem látjátok, hogy vesztembe rohanok?

A fák ugy siklanak mellettem, mintha egy megőrült kulisszát huznának el szemeim előtt, s még egyiknek se vágódtam neki, még eltűrök, hogy itt viharozzak.

Ott! Ott! Egy gyökér, keresztbe!

Az kivégez. Ki!

A si már bele is akadt. Az egyik. A másik röpülne előre. De én már nem röpülök. A két láb széjjelfut. Az ember zúhan. A fej elől, a többi össze-vissza, kit merre visz a centrifugális erő. A centrum én vagyok, engem fugálnak a végtagok.

Egy fatörzs mellett el; egy szikla jön, az alá be!

Atütök egy másfél méteres hóréteget. Né! milyen könnyen beszakad. Most már értem a negyvenkettést. Az akkora, mint én vagyok és az hullik ilyen gyorsasággal. Vajjon fel fogok-e robbanni?

Nem, csak odavágódtam, másfél méterrel a hó alatt, a szikla aljához. Végem.

VÉGE.

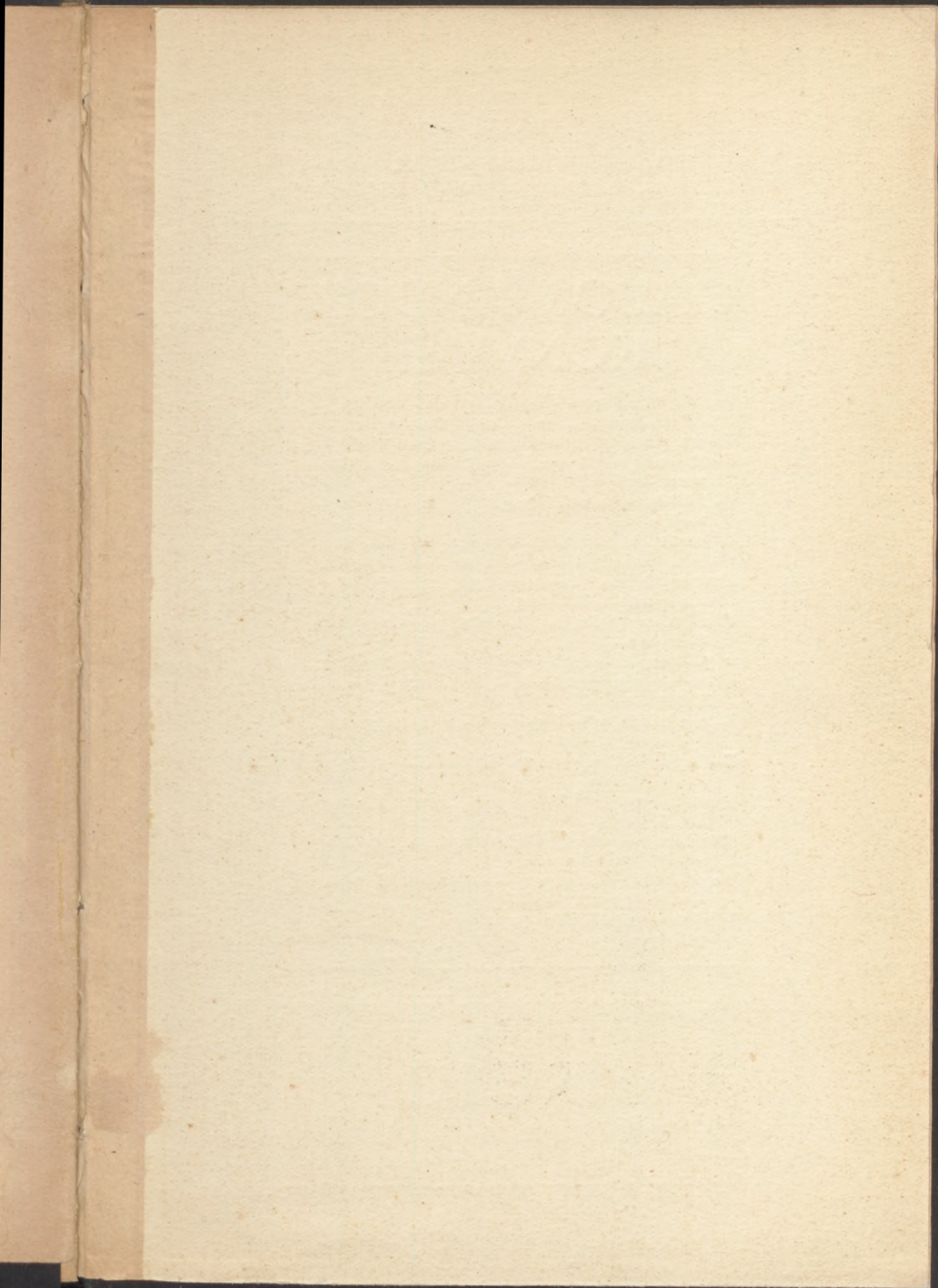
Mégse. A szikla mohos, sielő katonák egy óra mulva kiszednek a mohából. És elasztikus gumipólyába tesznek.

Ó, a téli sport! hogy megifjított: gyermek lettem, pólyában vagyok.

TARTALOM

	Oldal
Téli sport 1. — — — — —	3— 7
A hatalmas vadász — — — — —	8— 19
Téli sport 2. — — — — —	20— 24
Termelő és fogyasztó — — — — —	25— 37
Téli sport 3. — — — — —	38— 42
Tejengedély — — — — —	43— 55
Téli sport 4. — — — — —	56— 59
Döntsön a nép — — — — —	60— 77
Téli sport 5. — — — — —	78— 81
A török — — — — —	82— 92
Téli sport 6. — — — — —	93— 97
A koszorus — — — — —	98—118
Téli sport 7. — — — — —	119—122
Kihágás — — — — —	123—137
Téli sport 8. — — — — —	138—141
Intermezzo — — — — —	142
Téli sport 9. — — — — —	143—147

HARMINCHÁROM

GÁBOR ANDOR LIRAI VERSEI, AMATŐR-KIADÁS, KÖTVE ÁRA 5 KORONA

GÁBOR ANDOR KÖNYVEI

- Jaj, a feleségem.** (Uj kiadás sajtó alatt.)
Pesti sirámok. 2. ezer. Ára 3 korona.
Tarka rimek. 3. ezer. Ára 2 korona.
Petúr meg a dinnye. 7.—8. ezer. Ára 3 korona 50 fillér.
Mit ütök a kávéházban? (Uj kiadás sajtó alatt.)
A kozák. 9. ezer. Ára 3 korona 50 fillér.
Palika. Színmű 3 felv. 4. ezer. Ára 3 korona.
Untaugliu ur, humoros regény, rajzokkal. (Uj kiadás sajtó alatt.)
Ciklamen. Színjáték 3 felv. 4. ezer. Ára 3 korona.
A polgár. 7. ezer. Ára 3 korona 50 fillér.
Szépasszony Vigjáték 3 felv. 4.—5. ezer. Ára 3 korona.
A kanári és egyéb vadállatok. 5. ezer. Ára 3 korona 50 fillér.
Dollárpapa. A pénz komédiája 4 felv. 4.—5. ezer. Ára 4 korona.
Duó. Verses tréfák és tréfás versek, 3. ezer. Ára 4 korona.
Mancika, tündér! Vidám és szomorú jelenetek. Ára 4 korona.
oktor Senki. Regény 2 kötetben. 5. ezer. Ára 10 korona 60 fillér.
A hatalmas vadász és egyéb figurák. Ára 5 korona.

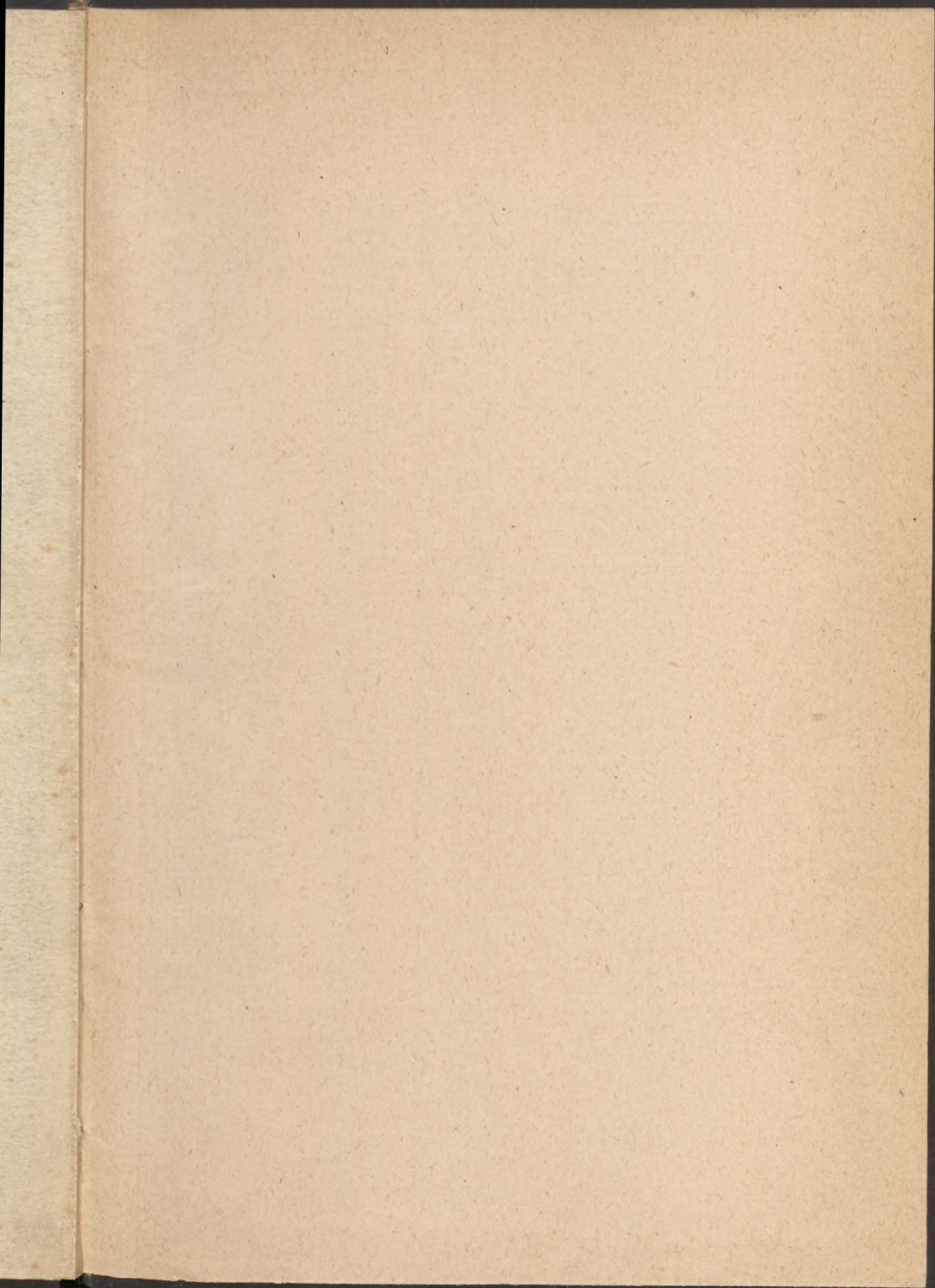
MISTRAL

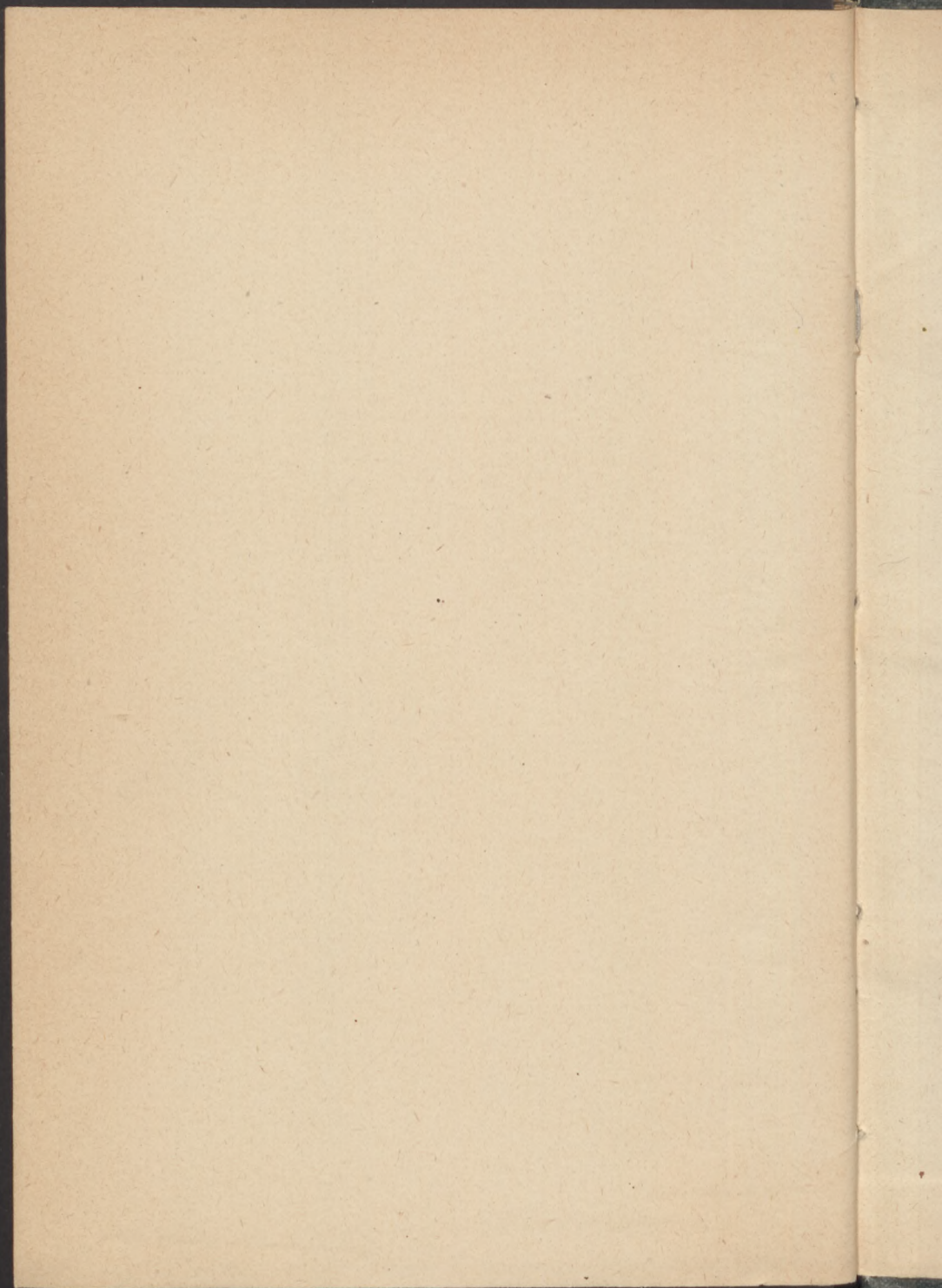
MIRÈIO

A SZERELEM ÉPOSZA 12 ÉNEKBEN

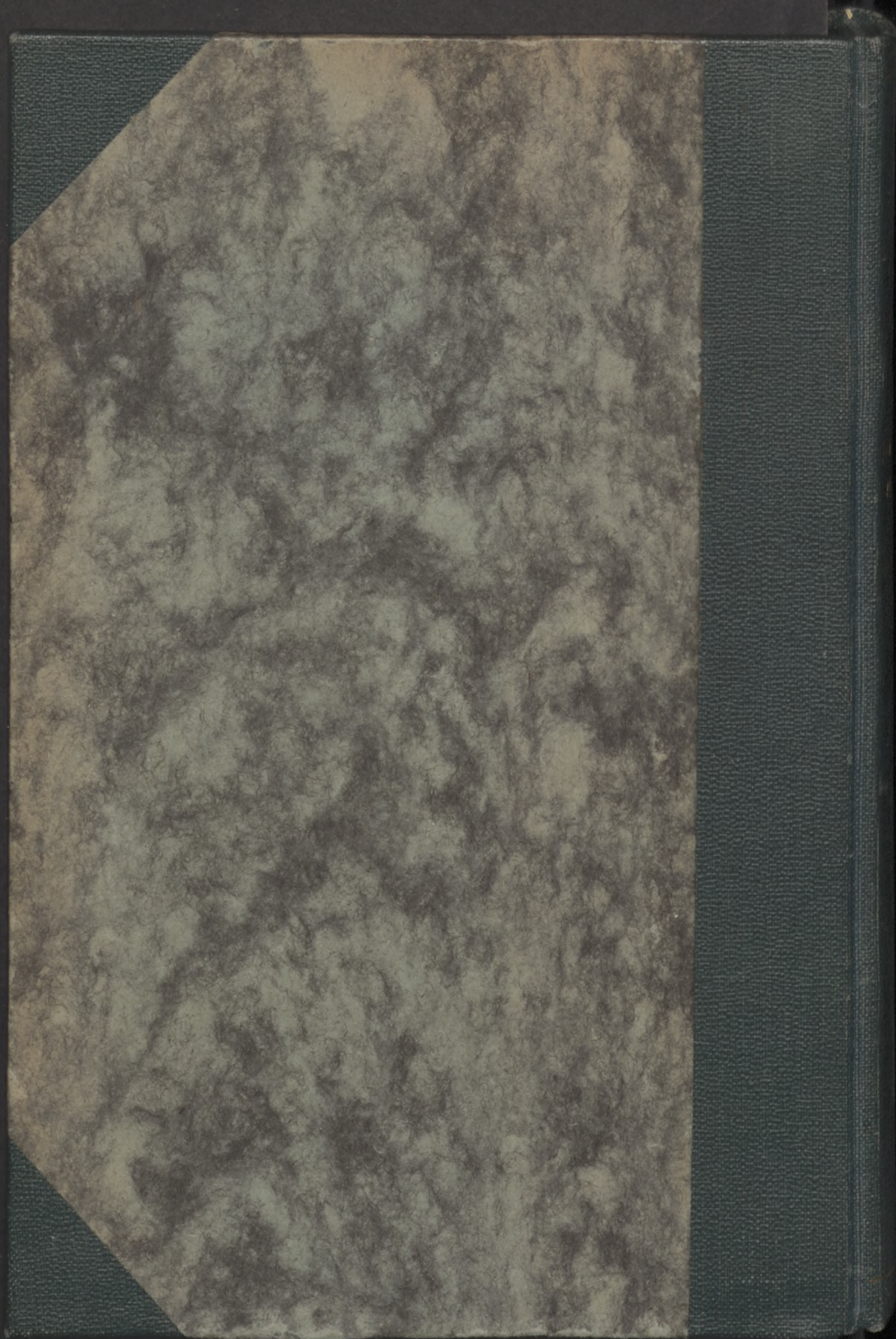
FORDITOTTA: GÁBOR ANDOR ÁRA 5 KORONA

Ára 5 korona

GÁBOR
A
hatalmán
vadász